

54
06.12.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

СІВЧЕНКО Олександр Олександрович
(студент групи МОМ-23)

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

Допущено до захисту
протокол № 8
від 29.11.2023
зав. кафедри менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій
і підприємництва
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи
к.е.н., доц. КУМРУК І.М.

(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. ВИГОВСЬКИЙ В.Г.

(підпис)

Житомир, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Поняття та чинники впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства	6
1.2. Механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.....	16
1.3. Методичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства	25
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері забезпечення інвестиційної привабливості підприємства	36
Висновки до розділу 1	44
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «КАМ'ЯНЕ СУЗІР'Я»	46
2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства	46
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства	53
2.3. Оцінка сучасного стану забезпечення інвестиційної привабливості підприємства	64
Висновки до розділу 2	75
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «КАМ'ЯНЕ СУЗІР'Я».....	78
3.1. Формування організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості на підприємстві.....	78
3.2. Розробка проєкту щодо підвищення інвестиційної привабливості шляхом впровадження еко-інновацій на підприємстві.....	84
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів	91
Висновки до розділу 3	98
ВИСНОВКИ.....	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	103
ДОДАТКИ.....	111

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах успішна діяльність будь-якого підприємства неможлива без здійснення ним інвестиційної діяльності. Залучені інвестиції сприяють динамічному розвитку підприємства і дозволяють йому вирішувати завдання щодо розширення господарської діяльності за рахунок зростання фінансових та матеріальних ресурсів. Активізація інвестиційної діяльності має стати ключовим завданням управління підприємством.

Залучення інвестиційних ресурсів виступає вагомим напрямом діяльності та розвитку підприємств. Водночас з підвищенням рівня інвестиційної привабливості пріоритетними напрямками розвитку підприємств є раціональне використання ресурсів підприємства, їх ефективне управління, підвищення якості виробництва продукції. Усі ці заходи націлені на розвиток підприємств, який має стати інвестиційно-спрямованим. Однією із проблем зростання частки збиткових підприємств є зниження інвестиційної активності та інвестиційного попиту промисловості в цілому, що і зумовило проведення досліджень в даному напрямі.

Теоретичним та практичним аспектам управління інвестиційною привабливістю підприємства присвячено роботи таких вітчизняних та зарубіжних авторів як: А. Г. Балдинюк, В. В. Білик, А. О. Близнюк, Л. М. Борщ, І. В. Бродюк, В. О. Василенко, М. П. Войнаренко, І. О. Галиця, С. М. Дідух, В. В. Джеджула, О. М. Лендел, О. Г. Мельник, О. С. Наконечна, В. М. Нижника, Н. Г. Слободян, К. С. Хорішко та інші. У більшості робіт відзначається важливість вивчення проблем залучення інвестицій і зростання інвестиційної привабливості підприємств галузі, що вимагає розробки організаційно-методичних засад забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань магістерської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних засад забезпечення інвестиційної привабливості підприємства, а також визначення резервів його удосконалення у ТОВ «Кам'яне сузір'я».

Для виконання поставленої мети визначено та вирішено такі основні **завдання**:

- вивчити поняття та чинники впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства;
- дослідити механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства;
- узагальнити методичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства;
- вивчити нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері забезпечення інвестиційної привабливості підприємства;
- провести організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства;
- здійснити діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- провести оцінку сучасного стану забезпечення інвестиційної привабливості підприємства;
- представити напрями формування організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості на підприємстві;
- здійснити розробку проєкту щодо підвищення інвестиційної привабливості шляхом впровадження еко-інновацій на підприємстві;
- провести оцінку ефективності запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження у магістерській кваліфікаційній роботі виступає процес забезпечення інвестиційної привабливості підприємства, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Методи дослідження. У магістерській кваліфікаційній роботі використовувалися принципи, прийоми та методи наукового пізнання, положення діалектичних методів дослідження, економічної теорії і практики та

інші загальнонаукові підходи до проблем управління інвестиційною привабливістю підприємства. Зокрема, основними загальнонауковими методами дослідження, які використані в роботі є: діалектичний метод пізнання; логічний і формально-логічний методи; метод порівняння, узагальнення, систематизації та синтезу; групування, статистичні, математичні, графічного аналізу; системний і комплексний підходи, економіко-статистичні, методи прогнозування.

Інформаційною базою дослідження є посібники, монографії вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління інвестиційною привабливістю підприємства, статті періодичного друку, аналітичні матеріали, статистичні матеріали та Інтернет-ресурси з питань управління інвестиційною діяльністю підприємств в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що було розширено існуючі підходи до поняття інвестиційної привабливості підприємства, набули подальшого розвитку методичні аспекти аналізу інвестиційної привабливості підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтуванні резервів підвищення ефективності управління інвестиційною привабливістю підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я». Визначено економічний ефект від реалізації запропонованих заходів.

За результатами дослідження опубліковано:

.....

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано під час участі в наступних наукових конференціях:.....

Структура та обсяг магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 106 сторінках друкованого тексту. Робота містить 31 таблицю та 11 рисунків. Список використаних джерел налічує 87 найменувань. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та чинники впливу на формування інвестиційної привабливості підприємства

На даному етапі розвитку України питання залучення інвестицій в будь-яку сферу народного господарства є надзвичайно важливим. Інвестиції займають ключову позицію в сприянні успішному економічному розвитку не тільки підприємства, а й економіки країни в цілому. Саме тому, правильне визначення та розробка організаційно-методичних засад забезпечення інвестиційної привабливості підприємства є вкрай важливим і необхідним.

Формування інвестиційної привабливості підприємства необхідно для:

- забезпечення конкурентоспроможності продукції та підвищення її якості;
- структурної перебудови виробництва;
- створення необхідної сировинної бази для ефективного функціонування підприємств;
- вирішення соціальних проблем;
- інвестиції необхідні для забезпечення ефективного функціонування підприємств, їх стабільного стану та, у зв'язку з цим, вони використовуються для досягнення подальшого розширення та розвитку виробництва;
- відновлення основних виробничих фондів;
- підвищення технічного рівня праці та виробництва тощо [78, с.34].

Якісна і своєчасна оцінка інвестиційної привабливості суб'єктів підприємництва підвищує обґрунтованість управлінських рішень з питань галузевої і регіональної диверсифікованості інвестиційного портфелю підприємств, створює умови для здійснення більш ефективної їхньої інвестиційної діяльності [68, с.13].

З метою залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів підприємство

повинно відповідати ряду характеристик, які відображають внутрішні та зовнішні особливості його діяльності. Ці характеристики варто розуміти як сукупність факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ, що являють собою інвестиційну привабливість підприємства. Також, щоб підприємство було інвестиційно привабливим, воно, перш за все, повинно мати корпоративну форму власності, стабільне зростання показників діяльності та високий рівень корпоративного управління, що виражається, зокрема, через вартість акцій, динаміку її зростання. На жаль, вітчизняні підприємства частіше за все не відповідають даним вимогам, відчуючи постійну нестачу власних фінансових ресурсів та працюючи із застарілими потужностями, що значно погіршує інвестиційний привабливість підприємства для інвесторів [55, с.161].

Інвестиційна привабливість суб'єктів господарювання, а також напрями її підвищення є предметом вивчення багатьох науковців. Проте нині не існує єдиної думки щодо суті цього поняття. Також відсутній єдиний погляд і щодо методики визначення інвестиційної привабливості підприємства.

Окремі наукові дефініції поняття «інвестиційна привабливість» підприємства представлено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Окремі наукові дефініції змісту поняття
«інвестиційна привабливість» підприємства

Автор	Визначення
Бардиш Г.О. [2, с.47]	Узагальнююча характеристика, яка відображає всі переваги та недоліки для інвестора в об'єкті інвестування.
Борщ Л.М. [7, с.147]	Узагальнююча характеристика переваг та недоліків інвестування окремих напрямів та об'єктів із позиції конкретного інвестора.
Василенко В.О. [11, с.276]	Сукупність факторів, аналіз яких вказує на можливість вкладання коштів в той чи інший об'єкт та отримання певного ефекту.
Дзеніс В.О. [24, с.55]	Інтегральна характеристика підприємств з позиції перспектив розвитку, обсягу та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості.
Ковальчук С.В. [34, с.87]	Узагальнена характеристика переваг і недоліків інвестування окремих об'єктів чи напрямів із погляду інвестора.
Мельник О.Г. [48, с.7]	Відносне поняття, що відображає думку певної групи інвесторів відносно співвідношення рівня ризику, рівня прибутковості і вартості фінансових ресурсів в тій або іншій державі, регіоні або галузі.

Продовження таблиці 1.1

Пилипенко О.І. [52, с.5]	Сукупність деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів, можливостей економічної системи, яка обумовлює потенційний платіжний попит на інвестиції.
Полінчук К.І. [55, с.162]	Складне економічне поняття, яке має системний характер, що виявляється в комплексі правил та умов вкладання інвестиційних ресурсів у той чи інший об'єкт у визначений час.
Польшаков В.І. [56, с.90]	Інтегральний показник, певна узагальнююча характеристика доцільності інвестування визначеного об'єкта з позицій конкретного інвестора.
Семенов А.Г. [67, с.90]	Характеристика, що відображає здатність залучати, освоювати та використовувати інвестиції завдяки розвинутому інвестиційному потенціалу та сприятливій регіональній інвестиційній політиці.
Ситник О.В. [69, с.129]	Сукупність виробничо-фінансових кількісних і якісних умов та критеріїв, які характеризують їхні потенційні можливості та економічні переваги порівняно з іншими об'єктами інвестування
Слободян Н.Г. [73, с.39]	Сукупність умов (економічних, правових, політичних, соціальних та ін.), які створено державою для всіх суб'єктів господарювання, а також іноземних інвесторів, для вигідного вкладення інвестицій з метою розвитку національної економіки в цілому та підприємств зокрема.
Товстенюк О.В. [76, с.382]	Інтегральна сукупність критеріїв дієвості умов інвестування, які забезпечують особистий інтерес інвесторів до вкладення капіталу з метою його примноження або отримання соціального ефекту.
Хобта В.М. [81, с.119]	Інтегральний показник, об'єднуючий комплекс формалізованих і неформалізованих критеріїв, що характеризує доцільність вкладення капіталу в досліджуваний потенційний об'єкт інвестування.
Хорішко К.С. [83, с.19]	Об'єктивні передумови для інвестування і кількісно виражається обсягом капітальних вкладень, які можуть бути залучені в регіон, виходячи з його інвестиційного капіталу та рівня некомерційних інвестиційних ризиків, що дозволяє досліджувати регіони в площині «потенціал – ризик».

Отже, за даними табл. 1.1 встановлено, що усі зазначені трактування мають певні спільні риси. Так, по-перше, усі автори вважають, що інвестиційна привабливість характеризує об'єкт інвестування в цілому («узагальнююча характеристика», «інтегральний показник», «складне економічне поняття, яке має системний характер», «сукупність виробничо-фінансових кількісних і якісних умов та критеріїв», «інтегральна сукупність критеріїв»). По-друге, інвестиційна привабливість розраховується і розглядається кожним окремо взятим інвестором і характеризує переваги і недоліки інвестування, його умови, дієвість і т. п [12; 35].

З огляду на розмаїття тлумачень дефініції «інвестиційна привабливість»

пропонуємо розглядати інвестиційну привабливість діючого суб'єкта підприємництва як інтегральний показник, що позитивно характеризує в динаміці сукупність показників фінансової звітності, конкуренто- та кредитоспроможності суб'єкта підприємництва, з метою максимізації прибутку інвестора та мінімізації ризиків у майбутньому.

Визначення інвестиційної привабливості будь-якого об'єкта господарювання потребує особливої уваги щодо оточення підприємства, яке розташоване в певному адміністративно-територіальному регіоні держави. Підприємство – це соціально-економічна система, яка постійно змінюється, розвивається та вдосконалюється. Перспективи діяльності підприємств в Україні, їх виробнича стратегія обмежені як внутрішнім, так і зовнішнім середовищем, законодавчим простором, що пов'язаний з економічною ситуацією, станом розвитку ринкової інфраструктури та ін. Стан справ у галузях і регіонах України, економіки в цілому свідчить про високий рівень впливу ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру відповідно всіх потенційних об'єктів інвестування (рис. 1.1).

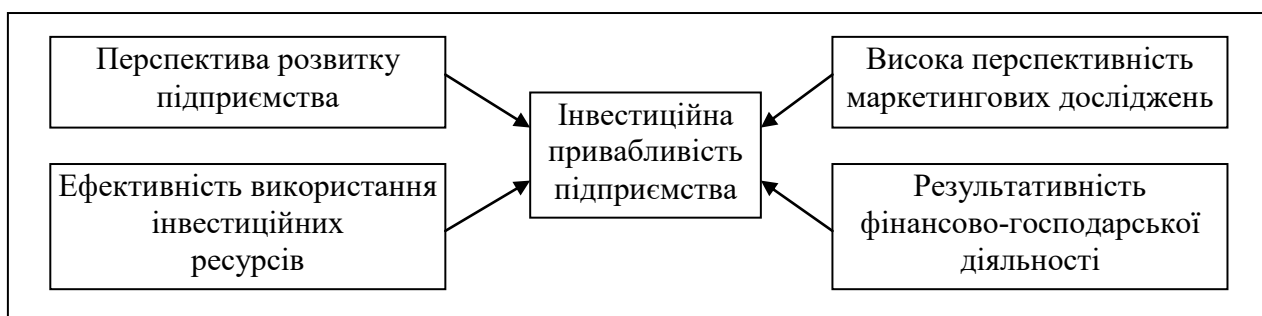

Рис. 1.1. Схема впливу умов на інвестиційну привабливість підприємства [82]

Отже, інвестори, а особливо іноземні, прагнуть мати інформацію про умови, які впливають на формування інвестиційної привабливості підприємства. Наявність повної інформації про галузь, регіон та, особливо, умови господарювання суттєво впливають на привабливість підприємства. Отже, інвестиційна привабливість може розглядатися на рівні країни, галузі, регіону. Підприємство – це об'єкт, в який вкладаються кошти інвестором і чия

привабливість повинна визначатися обов'язково. А тому інвестиційна привабливість підприємства буде визначатися з урахуванням складових інвестиційної привабливості на всіх рівнях. Досвід роботи з вітчизняними та іноземними інвесторами свідчить, що стратегічного інвестора завжди буде цікавити привабливе підприємство в інвестиційно-привабливій галузі та привабливому регіоні. За інших рівних умов інвестор не буде вкладати кошти у привабливе підприємство, що належить до галузі кризового стану, або розташоване в непривабливому регіоні [71, с.91].

Основним етапом формування інвестиційної привабливості підприємства є визначення факторів впливу на неї та їх класифікація, що сприяє кращому та більш повному розумінню самої сутності інвестиційної привабливості. Існує багато класифікацій даних факторів, так само як і думок стосовно того, які саме фактори впливають на інвестиційну привабливість.

У роботі [68] наголошується, що на інвестиційну привабливість діючого підприємства впливає стадія його життєвого циклу. В теорії ринку виокремлюють шість послідовних стадій: «народження», «дитинство», «юність», «рання зрілість», «остаточна зрілість», «старіння». Загальний період усіх стадій життєвого циклу підприємства (ЖЦП) становить приблизно 20–25 років (залежно від галузі та впливу НТП), після чого воно припиняє своє існування або відроджується на новій основі. На стадіях зростання та стабільності (перші 4 стадії) підприємство є привабливим об'єктом інвестування. Технічне переозброєння, реконструкція, модернізація та ін., конкурентоспроможність підприємства, зростання обсягів інвестиційних ресурсів забезпечують привабливість об'єкта інвестування. На останніх двох стадіях («остаточної зрілості» та «старіння») підприємство практично втрачає свою інвестиційну привабливість, тому що всі свої потенційні можливості воно використало і потребує кардинальних змін.

Як свідчить вітчизняний і закордонний досвід інвестиційно-привабливими вважаються підприємства, що знаходяться на стадіях, коли в них збільшуються обсяги продажу, рівень використання виробничих потужностей та ін., тобто

покращуються показники їх діяльності. На стадіях «остаточної зрілості» та «старіння» інвестиції вважаються недоцільними, за винятком тих випадків, коли продукція підприємства має досить високі маркетингові перспективи, обсяг інвестицій у технічне переоснащення невеликий і вкладені кошти можуть повернутися інвестору в найкоротший термін (до 2 років). Якщо передбачається перепрофілювання, диверсифікація або реструктуризація підприємства, то інвестування доцільне і на стадії «старіння». Ці заходи дозволяють економити практично всі види ресурсів, збільшити обсяги продажу за рахунок розширення номенклатури (асортименту) порівняно з новим будівництвом [68, с.14].

Розглянутий підхід впливу стадії життєвого циклу підприємства (ЖЦП) використовується в умовах відносної стабільності ринкових відносин. Нині в Україні цей підхід не можна використовувати повною мірою. Це пов'язано з особливостями становлення, розвитку та функціонування будь-якого підприємства в національній економіці.

Автором роботи [67] було згруповано фактори впливу у дві групи: фактори опосередкованого впливу та фактори безпосереднього впливу підприємства на інвестиційну привабливість. До першої групи факторів відносяться ті, що не піддаються впливу окремого підприємства, тобто, на них можна впливати тільки на державному рівні (зовнішні фактори). До другої ж групи відносяться фактори, на які підприємство може впливати та змінювати їх показники, характеристики тощо (внутрішні) [67, с.90].

Автори роботи [3] об'єднали фактори впливу на інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання на рівні галузі у 7 груп. Такий перелік факторів, які в різній мірі впливають на інвестиційну привабливість підприємств.

Беручи до уваги ієрархічний характер факторів інвестиційної привабливості, автор пропонує розділити фактори, що впливають на інвестиційну привабливість, на зовнішні та внутрішні. І розділити зовнішні чинники, що впливають на ІП, на галузеві та регіональні. До першої групи

можна віднести такі чинники, як виробнича потужність галузі, її фінансовий стан та інвестиційний клімат, які загалом визначають конкурентоспроможність галузі [3, с.60].

Внутрішні чинники впливають на ефективність функціонування підприємства (показники фінансово-господарської діяльності), можливість залучення інвестиційних ресурсів – спрямування їх на його розвиток – та їх повернення інвестору, визначення конкурентоспроможності підприємства в конкретному секторі.

Оскільки такі фактори, як коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансування та коефіцієнт фінансової незалежності, безпосередньо оцінюють фінансову незалежність від запозичених активів, то автор пропонує виділити ці показники окремою групою. На будь-яке підприємство впливають зовнішні чинники, і також необхідно враховувати такий важливий чинник, як ризик. Для того щоб відповісти на питання про те, наскільки підприємство чутливе до зовнішніх змін, автор пропонує оцінити ризик інвестицій для оцінки стійкості підприємства в цьому секторі. На думку автора, найбільш відповідним показником, який допомагає відповісти на це питання, є ринковий (систематичний) ризик. Ринковий ризик є одним із ключових показників, що використовуються під час аналізу фінансових ризиків. За допомогою цього показника можна порівняти діяльність підприємств та галузі: коефіцієнт показує, наскільки стабільним є підприємство у цьому секторі. Розрахунок повинен здійснюватися на основі періоду часу, приймаючи такий же показник діяльності підприємства та його діяльності. Індикатор діяльності галузі може бути прийнятий як на регіональному рівні, так і на рівні країни [14; 65].

На підставі проведених досліджень стає зрозумілим, що фактори на рівні підприємства, галузеві та регіональні фактори значно впливають на інвестиційну привабливість підприємств. Звичайно, фактори на рівні країни мають не меншу силу впливу, і вони становлять інтерес і використовуються для оцінки інвестиційної привабливості, коли з'явиться іноземний інвестор. У разі привабливості для вітчизняних інвесторів вони будуть зацікавлені в ситуації на

мікрорівні і в тому, де підприємство розташоване. Таким чином, можна дійти висновку про те, що фактори рівня підприємства і галузевого рівня є підґрунтям для наукових дискусій.

На підставі проведених досліджень можна визначити внутрішні фактори інвестиційної привабливості підприємства та визначити показники, що формують ці фактори (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Внутрішні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства [3; 34; 51]

Як видно з рис. 1.2, фактори інвестиційної привабливості включають велику кількість показників. Щоб вирішити проблему оцінки інвестиційної привабливості підприємства, необхідно вибрати з цілої низки показників найбільш значущі, які й матимуть вирішальний вплив на інвестиційну привабливість підприємства.

Щоб визначити важливість обраних факторів, тобто силу їх впливу на інвестиційну привабливість підприємства, оцінка повинна здійснюватися на основі колективної думки фахівців, що працюють у цьому науковому напрямі. Щоб визначити колективне уявлення фахівців про важливість показників, слід використовувати метод анкетування [67, с.93].

Але не тільки внутрішні чинники визначають інвестиційну привабливість підприємства. Впродовж останнього десятиліття на основі умов та ситуації територіального розвитку вчені провели дослідження «просторового потенціалу територій». На думку О.В. Ситник, «якщо розвиток територій буде заснований на розподілі ресурсів на просторовій та міжгалузевій інтеграції, це приведе як до економічної, так і до соціальної ефективності» [69, с.128].

На підставі надання економічного розвитку країні особливу увагу приділено таким факторам, як роль регіонів. Розвиток регіону забезпечує значне збільшення надходжень до бюджету. Методи економетричного аналізу, використані економістами, свідчать про пряму залежність економічного розвитку регіону від багатства, створеного в цьому регіоні. Своєчасне і правильне застосування регіональних інвестицій слугує для збільшення кількості робочих місць та забезпечення розвитку регіону.

З огляду на думку вчених, можна дійти висновку, що в сучасних умовах разом із загальновизнаними зовнішніми факторами важливими є взаємовигідні відносини з державою. Йде про взаємодію не лише на державному, а й на регіональному рівні. Визначивши фактори інвестиційної привабливості на рівні підприємства, необхідно навести узагальнену структуру факторів, що впливають на оцінку інвестиційної привабливості підприємства в контексті регіонального розвитку – регіональні та галузеві чинники (рис. 1.3).

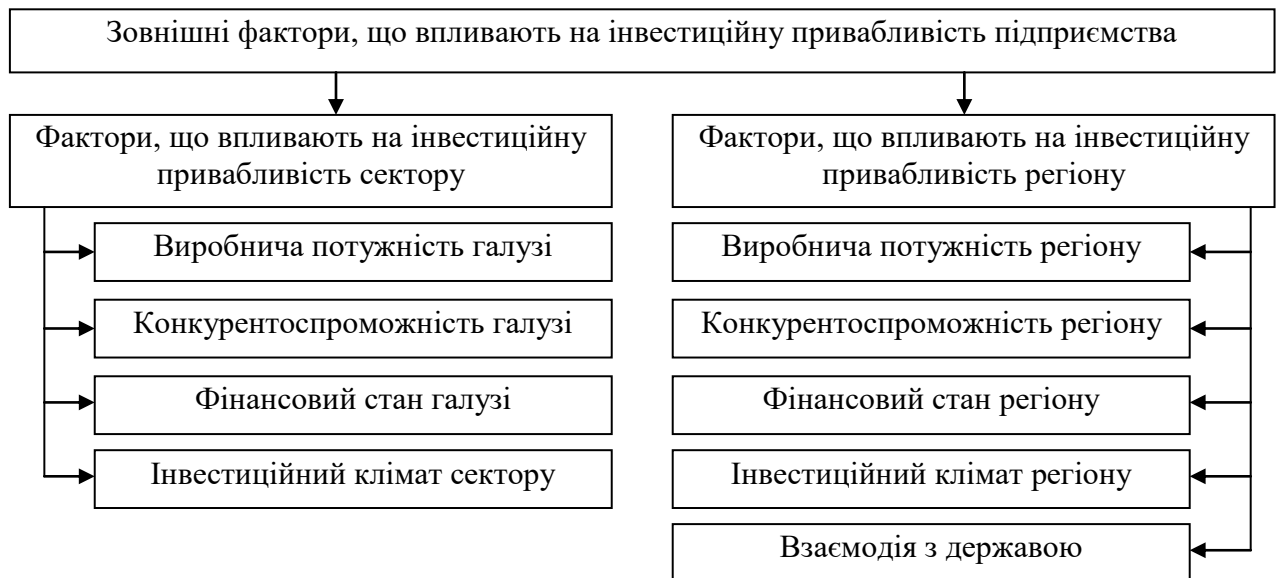

Рис. 1.3. Зовнішні фактори, що впливають на інвестиційну привабливість підприємства [69; 80; 83]

Зовнішні фактори є набагато масштабнішими, а їх вплив є більш суттєвим. Якщо інвестор бажає вкласти кошти в розвиток підприємства, то це не обов'язково має бути існуюче підприємство, може бути створено й зовсім нове підприємство. При цьому вагомим орієнтиром здійснення інвестицій є зовнішнє середовище підприємства і чинники, які його формують. Інвестиційну привабливість підприємства можна визначати кількісно, що дозволить із декількох підприємств обрати саме те, яке є привабливим для потенційного інвестора [83, с.19].

Таким чином, можна зробити висновок, що інвестиційна привабливість підприємства - це його інтегральна характеристика як об'єкта майбутнього інвестування з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), ефективності використання ресурсів і активів, їхньої ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості, а також низки неформалізованих показників (професійні здібності керівництва, галузева та регіональна приналежність підприємства, стадія життєвого циклу, добросовісність підприємства як партнера).

1.2. Механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства

Високий рівень конкуренції у бізнес-середовищі функціонування компанії вимагає відповідного реагування від її менеджменту: що вище рівень конкуренції, то більш динамічним та гнучким має бути управління процесами розвитку компанії та його забезпечення необхідними ресурсами, в тому числі й інвестиційними. Професійний підхід до інвестиційної діяльності компанії у сучасних реаліях функціонування бізнесу передбачає спрямованість в однаковій мірі як на використання інвестицій, так і на їх залучення, що зумовлює необхідність формування відповідного управлінського механізму – механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства [71, с.92].

Науковий пошук показав, що механізм управління певним процесом на підприємстві представлений у контексті забезпечення таких напрямів діяльності підприємства, як: управління нематеріальними активами [4], інтелектуальний капітал [6], інвестиційна діяльність [3], персонал [9], витрати [7], корпоративне управління [5], реструктуризація корпоративних структур [2], забезпечення стратегічної стійкості [1] тощо.

У окремих наукових працях [10; 22; 37; 78] висвітлено не лише проблеми управління певним напрямом діяльності підприємства, а й представлено бачення механізму як такого. Автори єдині в тому, що розглядають механізм як систему, інтегровану у процес управління підприємством, розкривають зміст його елементів та організаційне забезпечення функціонування і впровадження. Разом з тим слід відмітити фрагментарність досліджень механізму з точки зору визначення його «конструкції», зокрема підходів до формування та функціонування, а також повноти розкриття структури, функцій, процесів та їх взаємозв'язків.

Наукові здобутки дослідників механізму інвестиційного управління [3; 13; 68; 83] стало підґрунтям щодо побудови механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства.

Вважаємо, що сутність механізму управління певним процесом на

підприємстві проявляється через такі характеристики [71, с.91]:

- представляє собою систему та функціонує через взаємодію елементів з метою зміни стану об'єкта управління;
- виконує функції менеджменту: планування, організації, впровадження, контролю та керівництва;
- забезпечується необхідними інструментами, важелями, ресурсами і компетенціями;
- формується з урахуванням корпоративного середовища (сфер діяльності підприємства);
- є підпорядкованою частиною загальної системи управління підприємством.

На основі визначених вище характеристик механізму управління та враховуючи контекст даного дослідження (забезпечення інвестиційної привабливості підприємства), можемо визначити механізм забезпечення інвестиційної привабливості підприємства (МЗІПП) як систему взаємопов'язаних елементів (субмеханізмів), які у результаті функціонування та взаємодії між собою, а також за підтримки корпоративного середовища, чинять вплив на параметри інвестиційної привабливості підприємства і тим самим формують та забезпечують її необхідний рівень з метою залучення інвестицій у діяльність підприємства.

Вважаємо, що формування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства потребує розглядання таких аспектів, як [1, с.33]:

- необхідність та актуальність формування МЗІПП;
- мета та завдання функціонування МЗІПП;
- основні функції МЗІПП: обґрунтування, характеристика, спрямованість; модель функціонування МЗІПП;
- особливості функціонування досліджуваного механізму як системи, його зв'язки із внутрішнім та зовнішнім середовищем;
- елементи (субмеханізми) МЗІПП: визначення, мета, завдання та спрямованість дії кожного субмеханізму;

- взаємозв'язок функцій і процесів МЗПП (концептуальна модель);
- взаємозв'язок МЗПП із процесом управління підприємством і корпоративна підтримка.

Отже, лише за умови поєднання таких складових, як правильне позиціонування компанії на ринку капіталів, активні і продуктивні комунікації із інвесторами, ефективне використання інструментів обґрунтування та реалізації інвестиційних проектів, а також досягнення необхідного рівня основних показників діяльності підприємства дозволяє менеджменту при виникненні потреби у зовнішньому фінансуванні успішно залучати і ефективно використовувати інвестиції [14, с.225].

В контексті формування відповідного механізму можемо визначити інвестиційну привабливість підприємства як здатність підприємства професійно взаємодіяти із ринком капіталів, успішно залучати та ефективно освоювати інвестиційні ресурси, що обумовлена сукупністю характеристик підприємства, важливих для інвестора.

Визначення інвестиційної привабливості підприємства показує, що певними її вимірниками для інвестора є характеристики підприємства, забезпечення яких знаходиться під впливом різних сфер діяльності компанії. Тому, на наш погляд, є необхідність застосування інтегрованого та комплексного підходу до формування кожної характеристики, а також до процесу залучення інвестиційних коштів та їх подальшого освоєння.

Метою МЗПП є залучення інвестицій у діяльність компанії та їх ефективне використання через формування та постійну підтримку належного рівня її інвестиційної привабливості, що вимагає вирішення відповідних завдань, що узагальнено на рис. 1.4.

Досліджуваний механізм має забезпечувати інвестиційну привабливість підприємства через реалізацію таких функцій [3; 15]:

- організація і забезпечення (спрямована на створення методичних, ресурсних, знанневих та організаційних передумов формування ІПП);

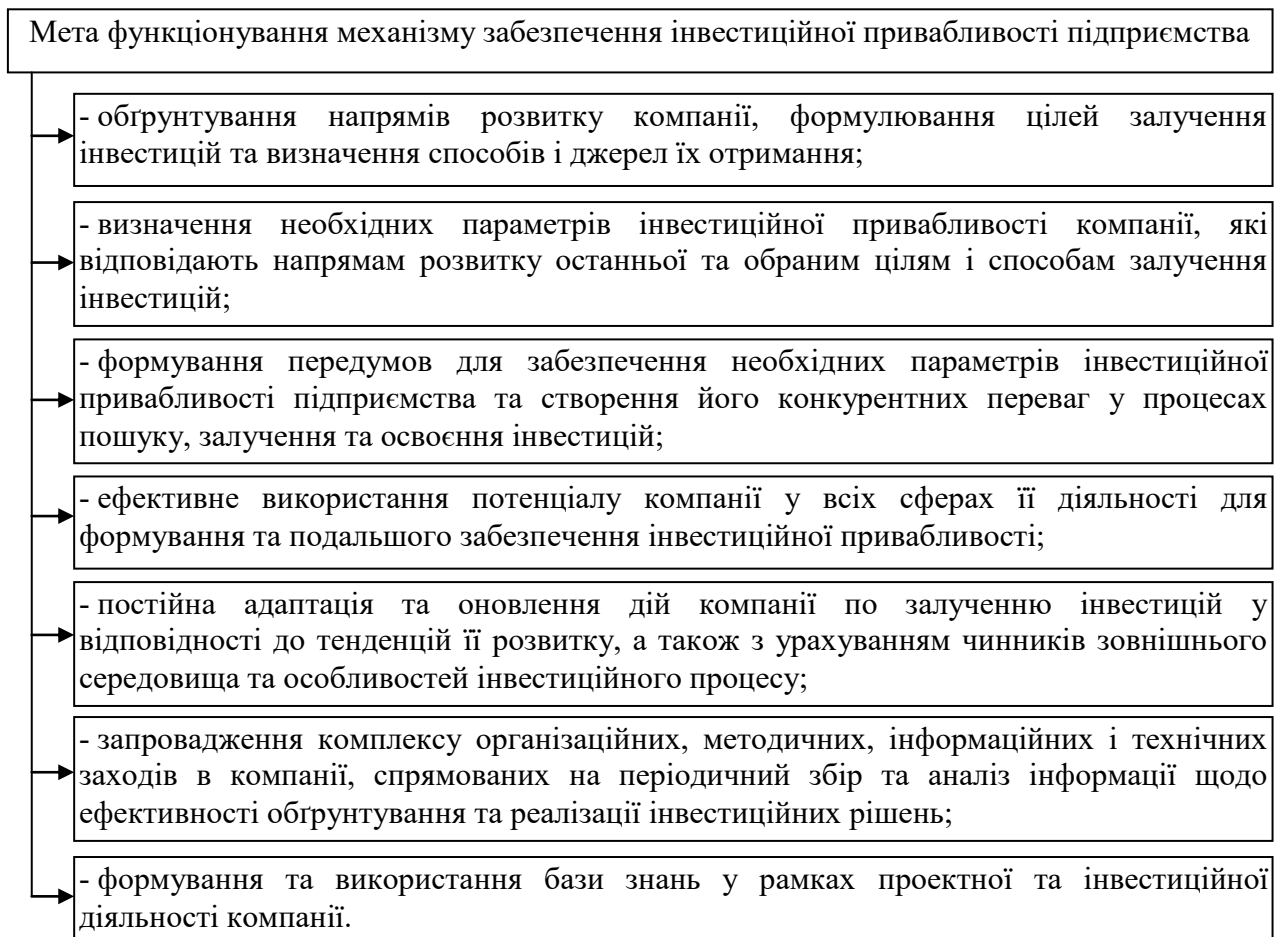

Рис. 1.4. Мета функціонування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства [3; 15]

- діагностика і планування (спрямована на ідентифікацію та оцінку поточного рівня ІПП та визначення напрямів забезпечення цільового рівня ІПП);

- функціонування і впровадження (спрямована на реалізацію інвестиційного процесу в компанії та актуалізацію ІПП на всіх його етапах);

- моніторинг і підтримка (спрямована на розробку коригуючих заходів та накопичення досвіду для прийняття поточних та перспективних рішень у сфері забезпечення ІПП).

Наявність сукупності елементів, які мають внутрішні та зовнішні зв'язки, а також спрямованість на досягнення певної мети, дає нам змогу охарактеризувати МЗІПП як систему. Модель МЗІПП, представлена на рис. 1.5, показує особливості функціонування досліджуваного механізму як системи, в

основі якої знаходиться забезпечення МЗПП необхідними ресурсами і компетенціями [20, с.312].

Рис. 1.5. Модель функціонування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства [7]

Сукупність елементів МЗПП як системи сформована нами на підвалинах класичної концепції управління і забезпечує виконання її основних функцій (планування, організація, впровадження та контроль). Відповідно, робота

даного механізму відбувається через реалізацію цих функцій за визначеним алгоритмом. Логіка полягає в оцінці міри досягнення результату, на який спрямована кожна функція механізму [21, с.197]:

- організації та забезпечення (результатом є функціонування МЗПП і створення передумов формування ІПП);
- діагностики і планування (результатом є встановлення цільового рівня ІПП);
- функціонування і впровадження (результатом є актуалізація ІПП і реалізація інвестиційного процесу);
- моніторингу та підтримки (результатом є сформована база даних і розробка коригуючих заходів у межах забезпечення ІПП).

Належна реалізація означених функцій зумовлює необхідність створення відповідних субмеханізмів як складових загального МЗПП. Нами пропонуються такі субмеханізми [35, с.334]:

- організації функціонування МЗПП – сукупність інструментів, які інтегрують всі субмеханізми МЗПП і складають методичне, ресурсне, знанняве та організаційне забезпечення функціонування МЗПП і являють собою базову платформу формування ІПП;
- діагностики та планування цільового рівня ІПП – сукупність взаємопов'язаних інструментів проведення діагностики і оцінювання рівня ІПП, а також способів залучення та розміщення інвестицій, які складають аналітичну модель діагностики, оцінки і планування ІПП;
- залучення і освоєння інвестицій – сукупність організаційних заходів, методичних підходів та інструментів, які забезпечують реалізацію інвестиційного процесу на підприємстві та формування і актуалізацію ІПП на всіх його етапах;
- аудиту інвестиційного процесу та розвитку МЗПП – сукупність організаційних, інформаційних, технічних заходів і методичних підходів, спрямованих на періодичний збір та аналіз інформації для оновлення концепції МЗПП, що формують модель аудиту інвестиційного процесу.

Взаємодія зазначених субмеханізмів, їх функцій та процесів уможлиблюють забезпечення ІПП та функціонування МЗІПП.

В основу концептуальної моделі МЗІПП покладено базову платформу, яка сформована як сукупність методичного, ресурсного, знаннєвого та організаційного забезпечення досліджуваного механізму і створює передумови для його функціонування. У межах дії кожного субмеханізму здійснюється послідовне виконання основних процедур, спрямованих на реалізацію його мети та досягнення результату. При цьому відбувається взаємодія з іншими субмеханізмами, а функціонування механізму в цілому є безперервним процесом послідовної реалізації функцій і періодичного оновлення концепції та відповідних інструментів МЗІПП [25, с.40].

Дію МЗІПП має бути гармонізовано із тими аспектами діяльності компанії, що формують ІПП. Це означає, що забезпечення ІПП, з одного боку, потребує «вбудовування» у загальний процес управління підприємством як окрему систему, а з іншого боку, потребує узгодження та упорядковування окремих її елементів. Тому вважаємо, що МЗІПП слід розглядати у загальнокорпоративному та внутрішньосистемному аспектах.

Внутрішньосистемний аспект МЗІПП передбачає узгодженість всіх елементів механізму забезпечення ІПП між собою та злагодженість їх взаємодії задля формування та підтримання належного рівня інвестиційної привабливості компанії.

Загальнокорпоративний аспект МЗІПП передбачає узгодженість його функціонування із системою управління компанією, а також забезпечення необхідної корпоративної підтримки (організаційної, знаннєвої, ресурсної, методичної) з боку різних сфер діяльності підприємства в контексті процесу формування та забезпечення належного рівня ІПП. Відповідно до розробленої нами моделі функціонування МЗІПП корпоративна підтримка забезпечує реалізацію його основних функцій через спрямування відповідних методів та інструментів, а також через інтеграцію МЗІПП із процесом управління підприємством в цілому та сферами його діяльності, зокрема за такими

напрямами: управління розвитком, управління вартістю, корпоративне управління, стратегічне управління, маркетинг, інвестиційний менеджмент, проектний менеджмент, операційний менеджмент та управління знаннями [8].

В цілому, активізація інвестиційної діяльності має стати ключовим завданням управління підприємством, що вимагає виконання безперервного моніторингу зовнішнього і внутрішнього оточення підприємства, його реакції на зміни у зовнішньому і внутрішньому середовищі з обов'язковою оцінкою ступеня ризику, що дозволить керівництву управління приймати якісні управлінські рішення. Розроблена модель інвестування розвитку підприємств дасть можливість керувати негативними факторами впливу на ресурсний потенціал ще на стадії прийняття рішення про інвестування розвитку ресурсного потенціалу [39, с.14].

Пріоритетними напрямками інвестування підприємств промисловості є інвестиції у реконструкцію діючих потужностей, оснащення сучасними технологічними ємностями, лініями розливу, холодильними установками. Це дозволить визначити розвиток підприємства шляхом розширення ефективних чи перепрофілювання малоефективних виробничих цехів із врахуванням технологічних та вартісних змін. Інвестиційні ресурси повинні спрямуватися на забезпечення впровадження ресурсозберігаючих високоефективних технологій, що забезпечили б скорочення технологічного циклу. Для впровадження цих технологій необхідні інвестиції та модернізація основних засобів. Вирішення цих завдань щодо технологічного розвитку підприємств передбачає залучення інвестиційних коштів, а відповідно визначення реальних джерел фінансування інвестиційних проектів.

Реалізація розробленого механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства передбачає [17; 45]:

- збільшення обсягів реалізації інноваційної продукції;
- збільшення кількості інноваційно активних підприємств;
- впровадження ефективних інвестиційних проектів у підприємства;
- створення інфраструктури залучення та обслуговування потенційних

інвесторів;

- залучення в економіку додаткових коштів;
- створення нових робочих місць;
- створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу в економіку області, що, в свою чергу, дозволить запровадити новітні технології, оновити і модернізувати їх основні фонди та обладнання;
- стимулювання розвитку бізнесу, в тому числі за рахунок збільшення кількості спільних з іноземними партнерами підприємств;
- стабілізацію зовнішньоекономічної діяльності, підвищення рівня використання експортного потенціалу підприємств;
- сталий розвиток економіки, забезпечення стійких темпів приросту валового регіонального продукту та доданої вартості.

Таким чином, вважаємо, що представлений підхід до формування МЗПП уможливить ефективне його функціонування та забезпечить необхідний рівень інвестиційної привабливості підприємства. Це дозволить компанії успішно залучати інвестиції у свій розвиток і тим самим посилювати конкурентні позиції у бізнес-середовищі. Чітка робота розробленого механізму є результатом злагодженої взаємодії субмеханізмів і всіх елементів. Тому важливою і перспективною є розробка організаційного забезпечення функціонування МЗПП [42, с.86].

У результаті впровадження механізму підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємств очікується покращення інвестиційного клімату, що значно активізує інвестиційну діяльність та створить умови для зростання надходжень в діяльність підприємства як іноземних, так і вітчизняних інвестицій. Це дозволить більш ефективно та оперативно вирішувати існуючі проблеми соціально-економічного розвитку підприємства, підвищити якість та культуру управління, прискорити інноваційний розвиток, соціальний розвиток, що і стане основою сталого розвитку підприємств харчової промисловості, зокрема і підприємств з виробництва промислової продукції.

1.3. Методичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційна привабливість – це сукупність інвестиційно-привабливих ознак об’єкта інвестування (країна, регіон, галузь, підприємство), заснованих на аналітичних і прогнозних даних, які відображають рівень ризику і доходності здійснюваних інвестицій. З такого визначення зрозуміло, що існує інвестиційна привабливість країни, регіону, галузі та конкретного господарюючого суб’єкту.

Інвестиційна привабливість країни є комплексним результатом взаємодії об’єктивних та суб’єктивних інвестиційно-привабливих характеристик регіонів та галузей національної економіки. Останні, в свою чергу, суттєво впливають та обумовлюють рівень привабливості для інвестора конкретного господарюючого суб’єкта певного регіону або ж певної галузі [31, с.41].

Оцінка інвестиційної привабливості повинна здійснюватися комплексно, шляхом співставлення аналітичних та прогнозних показників, що дозволить інвестору прийняти рішення стосовно доцільності вкладення капіталу (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Основні аналітично-прогнозні показники інвестиційної привабливості у
рівневому розрізі [8; 21]

Аналіз	Прогноз
Державний рівень	
- визначення фази циклічності розвитку економіки країни - аналіз макроекономічних показників, що характеризують інвестиційний клімат країни - аналіз показників, що характеризують інвестиційний потенціал країни	- прогноз макроекономічного розвитку країни - державні програми розвитку економіки країни і окремих сфер економічної діяльності
Регіональний рівень	
- рейтинг регіонів в економіці країни - адміністративні бар’єри - розвиток інфраструктури	- рівень перспективності регіонів - рівень державної підтримки в регіоні
Галузевий рівень	
- визначення фази циклічного розвитку галузі - середньо галузева рентабельність	- рівень перспективності галузі - рівень внутрігалузевої конкуренції - рівень державної підтримки галузі

Продовження таблиці 1.2

Корпоративний (підприємницький) рівень	
- визначення фази життєвого циклу підприємства - характеристика власників та менеджерів - аналіз фінансово-господарської діяльності (рентабельність реалізації, рентабельність виробництва, рентабельність активів, рентабельність інвестиційного капіталу, рентабельність власного капіталу тощо) - аналіз інвестиційної активності	- стратегія розвитку підприємства, яке ініціює інвестиційні проекти - прогноз окупності інвестиційних проектів підприємства шляхом складання і ранжування бізнес-планів цих проектів

Методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства, напрями і методики її аналізу залежать від мети оцінки, що обумовлена в першу чергу цілями, які поставив перед собою інвестор. У вітчизняній практиці науковці використовують різноманітні підходи оцінки інвестиційної привабливості, які визначають саме сутність методик, що застосовуються [35, с.216].

Для оцінки інвестиційної привабливості підприємства найчастіше досліджуються саме фінансові показники компанії. Основними показниками окремі науковці виділяють [25; 38]:

- ліквідність - показник, що описує наскільки швидко активи трансформуються у грошові кошти за необхідності;
- майновий стан - характеризує частку оборотних і необоротних коштів в майні підприємства;
- ділова активність - показник, який описує фінансові процеси на підприємстві, які в свою чергу впливають на прибуток підприємства;
- фінансова залежність - показує залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування і чи можливе існування об'єкта без додаткових коштів;
- рентабельність - відображає те, наскільки ефективно підприємство використовує свої фінансові можливості.

При оцінці інвестиційної привабливості враховуються також такі фінансові показники: забезпеченості ресурсами, рентабельність продукції, чисельність персоналу, рівень завантаження виробничих потужностей, знос основних засобів, наявність основних і виробничих фондів тощо.

Нефінансові показники відображають суть процесів, стан ресурсів,

інтенсивність їх використання. Класифікують нефінансові показники за функцією чи групою процесів підприємства, яка з їх допомогою аналізується:

1. Виробництво (вихід готової продукції; відсоток браку; час, витрачений на одиницю продукції; число і час простоїв; час на переналагодження; планфактний аналіз витрат ресурсів (електрики, сировини, води, людино-годин); число рекламаций);

2. Постачання (показники своєчасності і повноти виконання заявок, оборотність запасів в днях, якість поставлених матеріально-технічних ресурсів і, відповідно, число повернень і рекламаций постачальникам).

3. Продаж (число і динаміка покупців, позицій в чеку, додаткових продажів, повторних продажів, число продажів на одного продавця, на метр квадратний торгової площі, на погонний метр полки і т.п.).

4. Логістика (відсоток завантаження транспорту, ступінь задоволеності замовника, термін доставки, число затримок, псування товару при доставці).

5. Просування (частка ринку, кількість дзвінків / переходів на сайт / підписок на розсипку, конверсія показів в кліки (СТЯ), число ланків і репоста ролика в соціальних мережах, впізнаваність бренду, індекс споживчої лояльності (ІСЛ)).

Слід виділити ще й показники, які характеризують стан і структуру ресурсів [40]:

1. Обладнання (його стан аналізується з використанням таких нефінансових показників як потужності і відсоток їх завантаження, змінність, відсоток справного обладнання, частка власного обладнання / транспорту, витрати енергії, масла, палива на одиницю обладнання, число ремонтів за період, відсоток зносу).

2. Персонал (для аналізу цього показнику беруть дані про чисельність співробітників; продуктивності праці; результати щорічної атестації співробітників, середній вік; і т.п.).

3. Сировина (залишки на складі в розрізі номенклатури, норми витрачання сировини на готову продукцію та фактичні витрати, норма відходів та ін.

Комплексна оцінка інвестиційної привабливості повинна проводитись, виходячи з інтересів як самого підприємства, так й окремих груп інвесторів, які зацікавлені в ефективності вкладення коштів, та чітко визначати ступінь корисності реалізації проектів для всіх учасників процесу інвестування.

Автором роботи [42] пропонується всі розроблені методики оцінки інвестиційної діяльності умовно поділити на дві великі групи:

1) методи рейтингової оцінки підприємства на основі даних фінансової звітності підприємств;

2) інтегральна оцінка інвестиційної привабливості затверджена наказом з питань запобігання банкрутству підприємства. Остання методика є застарілою і потребує оновлення. Відповідно до характеристик, недоліків та переваг такого підходу було складено табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Характеристика окремих методів оцінки інвестиційної привабливості [42]

Методичний підхід	Характеристика	Переваги	Недоліки
Методи рейтингової оцінки	аналіз фінансового стану, при якому оцінюється платоспроможність, фінансова стабільність, прибутковість і ділова активність	оцінка багатьох аспектів діяльності шляхом розрахунку незначної кількості показників; не потребує значних витрат часу; не потребують залучення експертів до досліджень та збору інформації	інформація, отримана на основі даних фінансової звітності, може бути недостовірною або викривленою; бракує чіткості та конкретизації
Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості	оцінка фінансового стану; визначення вагомості групових та одиничних показників; визначення частки розмаху варіаційної множини; визначення ранжируваного значення за кожним показником; розрахунок інтегрального показника	найповніша всебічна оцінка інвестиційної привабливості; полягає у використанні факторного аналізу та передбачає розрахунок результативних показників, їх групування за змістом, обґрунтування отриманих значень та оцінку поточного фінансового стану та перспективи його розвитку; врахування інвестиційного ризику	не враховує міжгалузеву специфіку діяльності; потребує залучення експертів; громіздкість та суперечність показників; високий ступінь суб'єктивізму; складність визначення перспектив розвитку в довгостроковому періоді

Узагальнення даних табл. 1.3 дає змогу виділити методики, що ґрунтуються на оцінці фінансового стану в динаміці за даними звітності суб'єкта підприємництва. Більш деталізована інформація щодо методів оцінки наведена в роботі [56], де зрозуміло, що найбільш поширеними є методики, які ґрунтуються на фінансовому стані підприємства, тобто безпосередньо базуються на показниках фінансової звітності.

Комплексна оцінка інвестиційної привабливості повинна проводитись, виходячи з інтересів як самого підприємства, так й окремих груп інвесторів, які зацікавлені в ефективності вкладення коштів, та чітко визначати ступінь корисності реалізації проектів для всіх учасників процесу інвестування.

Для оцінки інвестиційної привабливості не слід зупинятися на одному методі оцінки, так як якісне оцінювання потребує врахування розширеної кількості критеріїв та підходів, які в комплексі дають змогу об'єктивно визначити ступінь інвестиційної привабливості підприємства на перспективу.

Автор роботи [67] зазначає, що систематизація методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості формує три підходи: статистичний, експертний та рейтинговий. Визначимо їх основні характеристики, які представлено у табл. 1.4.

Отже, існує досить велика кількість методик оцінки інвестиційної привабливості, проте всім їм притаманні певні недоліки, а саме: більшість підходів заснована на аналізі певних показників фінансового стану підприємства, які не є систематизованими та несуть ретроспективний характер, в той час як інвесторів цікавлять результати майбутньої діяльності. Багато методів запозичені в іноземних авторів і не адаптовані до умов вітчизняної економіки [11; 67].

Водночас, спираючись на наявну джерельну базу [51; 53; 67; 86] з'ясували, що всі існуючі методики доцільно згрупувати у наступні групи:

- 1) методи, що базуються на дисконтуванні грошових потоків;
- 2) оцінка на основі аналізу зовнішніх та внутрішніх факторів впливу;
- 3) сімифакторна модель;

Систематизація методичних підходів до оцінки
інвестиційної привабливості [55]

Методичний підхід	Характеристика	Переваги	Недоліки
Статистичний підхід	ґрунтується на аналізі фактичних статистичних даних стосовно надходження інвестицій; передбачає, що високий рівень показників свідчить про високу інвестиційну привабливість	охоплює максимальну кількість економічних характеристик та показників; відсутність суб'єктивізму; базується на конкретних економічних показниках	метод носить формалізований характер; не враховує галузеву специфіку
Експертний підхід	експерт з власних міркувань і власного досвіду обирає найбільш важливі показники, аналізує їх динаміку розвитку та формує висновки стосовно інвестиційного клімату	можливість адаптації показників і факторів для потреб конкретних інвесторів; поглиблений аналіз привабливості галузей; привабливий для іноземних інвесторів	суб'єктивність оцінки; залежність висновків від позицій експерта
Рейтинговий підхід	1) рейтингово-аналітичний метод полягає в аналізі аспектів розвитку, формуванні аналітичних показників, їх групуванні і формуванні інтегрально-го показника, за яким далі будується рейтинг. 2) рейтинговий підхід на основі опитувань суб'єктів економічної діяльності або експертів з визначенням ступеню та напряму впливу факторів.	1) охоплює велику низку показників; точний; враховує галузеві особливості; 2) різноманітність висновків; урахування різноманітних факторів	1) складний та громіздкий, 2) суб'єктивність оцінки; залежність висновків від позицій опитуваних

4) інтегральна оцінка, що отримана на базі статистичних внутрішніх показників;

5) комплексна оцінка інвестиційної привабливості.

Розглянемо сутність вищевказаних методик детальніше.

1. Метод дисконтованих грошових потоків представляє чиста приведена вартість проєкту (NPV) – це інтегрована вартість усього потоку інвестицій і доходів за період дії проєкту, яка приведена на період початку інвестиційного

проєкту.

Іншими словами, це спроба оцінити привабливість будь-яких інвестиційних можливостей на основі того, які грошові потоки вони здатні згенерувати у майбутньому. уть методу виходить з простому затвердженні – гроші «сьогодні» коштують дорожче, ніж гроші «завтра» – у майбутньому.

І це твердження має об'єктивні підстави [87, с.234]:

- інфляція;
- присутність інвестиційних ризиків;
- наявність альтернативних варіантів вкладень капіталу.

Даний метод ілюструє наступна формула розрахунку:

$$NPV = \sum \frac{P_k}{(1+i)^k} - IC \quad (1.1)$$

де, $P_1, P_1, \dots, P_k$ - річні грошові надходження від проєкту, i - ставка дисконтування, IC - стартові інвестиції.

Якщо у результаті розрахунків інвестори отримують негативний показник NPV , то такий об'єкт вкладення інвестицій вважається інвестиційно не привабливим, але може бути прийнято рішення про вкладення коштів у тому разі, коли за мету береться не комерційна ефективність, а інші, наприклад, соціальна та/або екологічна.

Якщо ж значення NPV позитивне, то такий проєкт вважається інвестиційно привабливим і для прийняття повного рішення відносно доцільності інвестування необхідно порівняти значення NPV даного проєкту з іншими наявними альтернативними варіантами та/або розглянути (розрахувати) інші додаткові критерії (показники).

2. Метод оцінки інвестиційної привабливості на основі аналізу факторів зовнішнього та внутрішнього впливу поєднує в себе експертні методи і методи, які входять до складу економіко-математичних методів [81, с.119].

Представимо етапи оцінки інвестиційної привабливості за даною методикою:

- а) визначення факторів інвестиційної привабливості підприємства з урахуванням експертного методу Дельфі;
- б) аналіз інвестиційної привабливості з урахуванням даних факторів;
- в) розглядається концепція багатофакторної регресивної моделі впливу факторів, і здійснюється прогноз інвестиційної привабливості підприємства;
- г) розробка рекомендацій.

До внутрішніх факторів відносять ті, які безпосередньо залежать від результатів діяльності підприємства. Такі фактори є основними, за рахунок їхньої зміни можна регулювати рівень фінансового стану підприємства і цим впливати з його інвестиційну привабливість. А зовнішні чинники не залежать від діяльності підприємства, змінити їх можливо, але це вже складніший і трудомісткий процес [48, с.10].

3. У семифакторній моделі показником інвестиційної привабливості підприємства є рентабельність активів: чим вона вище, тим більше ефективно працює підприємство, отже, є більш привабливим з погляду інвестування. Ця модель використовується для вивчення впливу показників стійкості на ефективність використання активів організації [56, с.90].

Формула семифакторної моделі має вигляд:

$$P = a \times b \times c \times d \times k \times l \times m \quad (1.2)$$

де a – чиста рентабельність продажів, яка розраховується як відношення чистого прибутку до виручки; b – показник оборотності оборотних активів; c – коефіцієнт поточної ліквідності; d – коефіцієнт, що вимірюється як співвідношення короткострокових зобов'язань до дебіторської заборгованості; k – коефіцієнт, що вимірюється як співвідношення дебіторської заборгованості до кредиторської заборгованості; l – коефіцієнт, що вимірюється як співвідношення кредиторської заборгованості до суми позикового капіталу; m – коефіцієнт, що вимірюється як співвідношення суми позикового капіталу до сукупних активів підприємства.

Факторний аналіз, який використовується в даній методиці, проводиться за методом ланцюгової підстановки із застосуванням методу абсолютних різниць.

4. Інтегральна оцінка, що отримана на базі статистичних внутрішніх показників.

Даний метод може продемонструвати вплив факторів на рентабельність активів і на фінансовий стан підприємства взагалі та відповідно на інвестиційну привабливість певного підприємства [42, с.85].

Для визначення на найближчий період ступеня привабливості підприємства, слід розрахувати індекс інвестиційної привабливості (I) за формулою:

$$I = \sum_{i=1}^T I_i \quad (1.3)$$

де I_i – відносний індекс показників.

Отже, якщо $I_i > 1$, це свідчить про підвищення рівня інвестиційної привабливості, якщо $I_i < 1$, це свідчить про пониження рівня інвестиційної привабливості. У разі $I_i = 1$, темпи розвитку підприємства залишилися без змін.

На останок, необхідно розрахувати інтегральний індекс інвестиційної привабливості, скориставшись формулою:

$$I_{in} = \sum_{i=1}^T I \quad (1.4)$$

де I_{in} – інтегральний індекс привабливості.

Значення інтегрального індексу інвестиційної привабливості можна охарактеризувати у такий спосіб: якщо цей показник більше 1, це свідчить про підвищення інвестиційної привабливості підприємства, якщо показник дорівнює 1 – рівень інвестиційної привабливості зберігається, у разі, коли значення показника менше 1, це означає, що рівень інвестиційної привабливості знижується [30, с.32].

Показник інтегрального індексу інвестиційної привабливості дає можливість інвестору зрозуміти наскільки інвестиційно привабливе дане підприємство. Якщо результат другого етапу оцінки має позитивне значення, це говорить про те, що підприємство має високий рівень інвестиційної

привабливості.

5. Перейдемо до розгляду сутності методики з використанням комплексної оцінки привабливості підприємства. Найпопулярнішим методом вважається аналіз фінансового стану підприємства, який проходить у три етапи.

На першому етапі відбувається аналізований економічний потенціал підприємства. Для цього слід враховувати спрямованість бізнесу, його організаційно-правову форму, обсяги та сферу діяльності [11, с.326].

На другому етапі відбувається аналіз фінансового стану підприємства з метою інвестування. Проводиться оцінка фінансового становища підприємства, аналізуються показники ділової активності, платоспроможності, рентабельності, і навіть ліквідності.

На третьому етапі оцінюється рівень планування бізнесу.

Всі вищеописані аспекти дозволяють якісно та повноцінно провести оцінку інвестиційної привабливості підприємства.

Другий підхід передбачає оцінку зовнішньої інформації підприємства: аналіз величини виплачуваних дивідендів та зміни ринкової вартості акцій. У цьому підході враховуються такі показники надійності та стійкості, підприємства яке аналізується. Даний підхід дає можливість отримати повну інформацію щодо аналізу цінних паперів Ця інформація також може бути цікавою для інвестора.

При третьому підході відбувається оцінка інвестиційних проєктів, реалізованих цьому підприємстві. В даному випадку інвестору потрібно надати аналіз інвестиційної привабливості конкретного проєкту [22].

Після оцінки всіх критеріїв інвестиційної привабливості запропонованих проєктів, необхідно сформувати рейтинговий показник, який і визначить найбільш вигідний та інвестиційно привабливий проєкт вкладення інвестицій.

Таким чином, проаналізувавши різні методи оцінки інвестиційної привабливості можна відмітити, що багато підходів або не дають повної оцінки інвестиційної привабливості підприємства або результати оцінки досить суб'єктивні, отже, можуть бути неточні, тому їх потрібно коригувати.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері забезпечення інвестиційної привабливості підприємства

Посилення конкурентних позицій у провідних галузях промисловості можливо досягнути лише внаслідок суттєвого збільшення інвестиційних можливостей та нагромадження інвестиційного потенціалу. Загалом інвестиції мають домінантне значення для галузей промисловості з підвищеною капіталоємністю, де показники їх економічної діяльності, сама ефективність, переважно залежать від масштабів виробництва. Зважаючи на те, що в Україні переважна більшість галузей промисловості відповідає цим критеріям, то проблема залучення інвестиційних ресурсів набуває надважливого значення.

В Україні на стан розвитку інвестиційного середовища функціонування промислових підприємств в Україні впливають нормативно-правове забезпечення, сприятливе інвестиційне середовище та економічний стан держави загалом [8, с.376].

Під інвестиційним законодавством необхідно розуміти систему правових норм, що регулюють відносини між фізичними, юридичними особами та державою (державними органами) у сфері провадження інвестиційної діяльності (отримання дозволів, розміщення інвестицій та їх реєстрація тощо). Характерною рисою інвестиційного законодавства є те, що правове регулювання здійснюється з опосередкуванням нормативних актів, які мають різну галузеву спрямованість, коли правовідносини, що виникають у рамках інвестування, зазнають регуляторного впливу декількох нормативних актів.

Основне навантаження (нормативно-правове) у регулюванні інвестиційних правовідносин виконують нормативні акти. Групи (рівні) нормативних актів наступні [1; 13; 35]:

1. Конституційний рівень правового регулювання інвестиційних правовідносин. До складу нормативно-правових актів зазначеного рівня належать Конституція України та конституційні закони, які передбачають

першочергові пріоритети і цінності у суспільстві та самостійність України у всіх галузях міжнародного життя.

2. Нормативні акти міжнародного характеру (міжнародні договори та конвенції), які регулюють інвестиційні правовідносини. Міжнародні нормативні акти є одним із найважливіших джерел правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

3. Кодифіковані акти, які становлять основи приватного порядку та передбачають механізм здійснення інвестиційної діяльності, а також механізм державних гарантій дотримання прав учасників інвестиційної діяльності. До таких належать ЦК України, ГК України, Кодекс торговельного мореплавства України, КУПАП та ін.

4. Закони України і Декрети КМ України, що встановлюють правові форми інвестування та основи правового становища його суб'єктів. Це насамперед закони України «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про господарські товариства», «Про цінні папери та фондовий ринок». До цієї ж групи належать і спеціальні нормативні акти, що безпосередньо встановлюють порядок реалізації інвестицій – це Закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про захист іноземних інвестицій на Україні», а також законодавство, що регулює діяльність окремих категорій суб'єктів інвестиційної діяльності.

5. Підзаконні нормативні акти. Цей рівень правового регулювання базується на застосуванні іншого нормативного блока актів правотворчості, який включає нормативно-правові акти органів державної влади та локальні нормативно-правові акти.

6. Локальні акти. Цей рівень правового регулювання інвестиційної діяльності базується на застосуванні норм локальних нормативно-правових актів. До локальних нормативно-правових актів належать рішення, характерні для окремих (самостійних) суб'єктів інвестиційної діяльності.

Також класифікацію джерел інвестиційного права можна провести залежно від призначення нормативних актів, які поділяються на [25; 56]:

а) нормативні акти загальної дії – це джерела, призначені для всіх суб'єктів інвестиційної діяльності і які визначають їх правовий статус без урахування окремих особливостей (наприклад, Закон України «Про інвестиційну діяльність»);

б) нормативні акти спеціальної дії – ті акти, які відображають особливості правового регулювання у більш вузькій сфері інвестиційної діяльності і розраховані не на всіх суб'єктів інвестування, а лише на окрему групу. Так, правовий статус підприємств з іноземними інвестиціями, крім загальних норм, визначається й спеціальними, а саме – Законом України «Про режим іноземного інвестування».

Згідно з позицією Міністерства Юстиції України «національне інвестиційне законодавство включає норми Конституції України, Господарського кодексу, Закону України «Про інноваційну діяльність», Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності в Україні», Закону України «Про інвестиційну діяльність», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» та інших нормативно-правових актів.

Для забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій. Правовий режим інвестування в Україні визначається національним законодавством, яке, своєю чергою, складається з нормативних актів, зокрема: Закон «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р., Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 01 квітня 1991 р., Декрет КМУ «Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності створених за участю державних підприємств» від 31 грудня 1992 р., Указ Президента України «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії», Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 лютого 1994 р., Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 січня 2006 р. та інші.

Основні нормативно-правові акти державного регулювання інноваційної діяльності в Україні представимо у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Основні нормативно-правові акти державного регулювання інвестиційної діяльності на інноваційних засадах в Україні

Нормативно-правовий акт	Сфера регулювання
Конституція України [36]	Ст. 54 гарантує свободу наукової і технічної творчості, захист авторських прав та державне сприяння розвитку науки
Господарський кодекс України [19]	Глава 34, ст. 325-332 розкриває нормативно-правову сутність інновацій та інвестування; розкриває види інновацій та форми інвестицій; окреслює порядок державного регулювання такої діяльності
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [58]	Визначає правову сутність інвестиційної діяльності та інвестиційних проектів, об'єкти та суб'єктів інвестицій, їхні права та обов'язки; джерела фінансування інвестиційної діяльності; основи її державного регулювання, підтримки та стимулювання; порядок державних інвестицій; гарантії та захист прав суб'єктів інвестиційної діяльності
Закон України «Про інноваційну діяльність» [59]	Визначено мету та принципи інноваційної політики, окреслено об'єкти та суб'єктів інноваційної діяльності; порядок державного регулювання інноваційної діяльності та її правовий режим; окреслено основи фінансування інноваційної діяльності та міжнародного співробітництва у цій сфері
Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [63]	Визначає пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні, в тому числі на період з 2011 по 2022 рік, а також середньострокові стратегічні напрями інноваційної діяльності та порядок моніторингу їх реалізації
Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» [65]	Визначає правову сутність технологічних парків; порядок спеціального режиму їхньої інноваційної діяльності; порядок фінансової підтримки інноваційних проектів та контролю за їх реалізацією
Закон України «Про режим іноземного інвестування» [64]	Визначає види іноземних інвестицій та форми їх здійснення; окреслює об'єкти таких інвестицій, порядок їх оцінки та державні гарантії; визначає основні умови співпраці з іноземним інвестором
Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [61]	Регулює відносини щодо провадження наукової і науково-технічної діяльності; визначає правовий статус суб'єктів такої діяльності, в тому числі НАНУ; окреслює державні гарантії соціально-правового статусу вчених та наукових працівників; основи державного регулювання та управління науковою та науково-технічною діяльністю, його форми та методи
Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» [62]	Визначає предмет наукової і науково-технічної експертизи, її форми та види; права й обов'язки суб'єктів експертизи; порядок її проведення; основи державного регулювання, економічного забезпечення та відповідальності сторін

Продовження таблиці 1.5

Закон України «Про спеціальну економічну зону «Яворів» [66]	Визначає, що метою СЕЗ «Яворів» є залучення інвестицій. Законом визначені органи управління СЕЗ, їхні повноваження та суб'єкти діяльності
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні» [57]	Містить обґрунтування актуальності інноваційно-інвестиційних напрямів діяльності; визначає шляхи та напрями виконання програми; принципи реалізації державної політики у сфері інновацій та інвестицій; форми надання державної підтримки; перелік базових галузей економіки в контексті інноваційно-інвестиційної діяльності та очікувані результати

Аналіз системи нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності свідчить про відсутність системного підходу в цій галузі та єдиної стратегії її розвитку. Зокрема, Господарським кодексом здійснюється регулювання інвестиційних процесів з позиції єдності та взаємодії, а от на рівні окремих законів ці процеси розглянуті окремо. Такий підхід може бути виправданий потребою в деталізації механізмів інвестиційного розвитку та інвестиційних процесів. Проте, дотичність цих процесів має бути збережена на рівні не тільки законодавства, а й методичних та інструктивних нормативно-правових актів.

Удосконалення правових норм інвестиційного законодавства стане для промислового підприємництва вагомим чинником для перманентного економічного розвитку та зростання, засобом для досягнення комерційної мети. Проблема подальшого розвитку інвестиційної підприємницької діяльності в Україні ускладнюється важкими умовами для нового етапу розвитку інвестиційної промислової підприємницької діяльності. Економічний розвиток та економічне зростання держави у подальшій перспективі формується під впливом її відповідності та здатності адаптуватися до новітніх технологічних та технічних досягнень та підтримки розвитку інвестиційної сфери промисловості [56, с.100].

Інвестиційна діяльність не може існувати поза інформаційним простором. Його роль полягає в інформаційному забезпеченні прийняття управлінських рішень щодо інвестицій як на рівні держави, так і на рівні окремого

підприємства. Від якості інформаційного забезпечення залежить правильність інвестиційного рішення, ефективність використання ресурсів та інвестиційна активність у країні в цілому.

Інформаційне забезпечення супроводжує весь інвестиційний цикл - від виникнення ідеї до отримання прибутку від інвестицій [46, с.90].

Під час розробки інвестиційного проекту інформаційне забезпечення дає змогу проаналізувати всі його складові: технічну можливість реалізації проекту, економічну доцільність, конкурентоспроможність продукції, наявність попиту, підприємницькі ризики тощо. На стадії розробки проекту вірогідна науково-технічна та економічна інформація дає змогу побудувати економікоматематичну модель для фінансового аналізу проекту.

Отже, інформаційне забезпечення інвестиційного процесу - це масив даних, аналізуючи які інвестор (приватна, юридична особа або держава) приймає рішення щодо інвестування.

Запропонований автором склад системи інформаційного забезпечення розробки інвестиційних проектів відповідає принципам повноти, достовірності, інтегрованості, стандартизації та комплексності інформації. Система включає:

- 1) збір інформації (створення інформаційного масиву);
- 2) обробку інформації (експертизу);
- 3) інтерпретацію інформації (використання інформації для прийняття рішень щодо інвестування).

Інформаційний масив можна структурувати таким чином:

а) Макроекономічний рівень:

- інформація про економічне оточення проекту;
- інформація про правниче оточення проекту;
- інформація про політичне оточення проекту.

б) Мікроекономічний рівень:

- інформація про допроектну господарську діяльність об'єкта інвестування;
- інформація безпосередньо про інвестиційний проект.

Опрацювання інформаційного масиву включає [33, с.387]:

1. Аналіз оточення та різних складових проекту (зовнішнє середовище, ризики, маркетингова інформація, екологічні критерії, фінансовий аналіз).

2. Розрахунок базових показників. Результати опрацювання інформаційного масиву використовуються для прийняття інвестиційних рішень таким чином:

3. Визначаються прийнятні та граничні (песимістичні та оптимістичні) значення показників ефективності проекту.

4. Проводиться комплексна багатокритеріальна оцінка проекту.

5. Приймається рішення щодо інвестування.

На сучасному етапі в Україні є недоцільним використання як «планових», так і ринкових моделей інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності, оскільки перші є методологічно застарілими і не відтворюють ринкових законів, а останні не враховують особливостей стану трансформаційної економіки, в якому перебуває Україна. Методика UNIDO для країн, що розвиваються, не враховує специфічних умов України (високий ступінь зношення основних фондів, дефіцит фінансових ресурсів, високий ступінь ризику господарської діяльності, перевищення підприємствами граничних норм забруднення навколишнього середовища, специфічне ділове середовище). Тому автор вбачає необхідність проведення досліджень саме в галузі інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності саме в умовах економіки України. Запропонована система інформаційного забезпечення розробки інвестиційних проектів дасть змогу одночасно підвищити якість інвестиційних пропозицій з України та скоротити витрати на передінвестиційні дослідження, а також за рахунок циклічної експертизи знизити ризик незворотних інвестицій у неперспективні проекти.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ забезпечення інвестиційної привабливості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Запропоновано розглядати інвестиційну привабливість діючого суб'єкта підприємництва як інтегральний показник, що позитивно характеризує в динаміці сукупність показників фінансової звітності, конкуренто- та кредитоспроможності суб'єкта підприємництва, з метою максимізації прибутку інвестора та мінімізації ризиків у майбутньому.

2. Визначено, що інвестори, а особливо іноземні, прагнуть мати інформацію про умови, які впливають на формування інвестиційної привабливості підприємства. Наявність повної інформації про галузь, регіон та, особливо, умови господарювання суттєво впливають на привабливість підприємства. Отже, інвестиційна привабливість може розглядатися на рівні країни, галузі, регіону. Підприємство – це об'єкт, в який вкладаються кошти інвестором і чия привабливість повинна визначатися обов'язково.

3. Узагальнено, що інвестиційна привабливість підприємства - це його інтегральна характеристика як об'єкта майбутнього інвестування з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), ефективності використання ресурсів і активів, їхньої ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості, а також низки неформалізованих показників (професійні здібності керівництва, галузева та регіональна приналежність підприємства, стадія життєвого циклу, добросовісність підприємства як партнера).

4. Обґрунтовано, що представлений підхід до формування МЗІПП уможливить ефективне його функціонування та забезпечить необхідний рівень інвестиційної привабливості підприємства. Це дозволить компанії успішно залучати інвестиції у свій розвиток і тим самим посилювати конкурентні позиції у бізнес-середовищі. Чітка робота розробленого механізму є результатом злагодженої взаємодії субмеханізмів і всіх елементів. Тому

важливою і перспективною є розробка організаційного забезпечення функціонування МЗПП.

5. Встановлено, що методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства, напрями і методики її аналізу залежать від мети оцінки, що обумовлена в першу чергу цілями, які поставив перед собою інвестор. У вітчизняній практиці науковці використовують різноманітні підходи оцінки інвестиційної привабливості, які визначають саме сутність методик, що застосовуються.

6. Обґрунтовано, що існує досить велика кількість методик оцінки інвестиційної привабливості, проте всім їм притаманні певні недоліки, а саме: більшість підходів заснована на аналізі певних показників фінансового стану підприємства, які не є систематизованими та носять ретроспективний характер, в той час як інвесторів цікавлять результати майбутньої діяльності. Проаналізувавши різні методи оцінки інвестиційної привабливості можна відмітити, що багато підходів або не дають повної оцінки інвестиційної привабливості підприємства або результати оцінки досить суб'єктивні, отже, можуть бути неточні, тому їх потрібно коригувати.

7. Аналіз системи нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності свідчить про відсутність системного підходу в цій галузі та єдиної стратегії її розвитку. Зокрема, Господарським кодексом здійснюється регулювання інвестиційних процесів з позиції єдності та взаємодії, а от на рівні окремих законів ці процеси розглянуті окремо. Такий підхід може бути виправданий потребою в деталізації механізмів інвестиційного розвитку та інвестиційних процесів.

8. Запропонована система інформаційного забезпечення розробки інвестиційних проектів дасть змогу одночасно підвищити якість інвестиційних пропозицій з України та скоротити витрати на передінвестиційні дослідження, а також за рахунок циклічної експертизи знизити ризик незворотних інвестицій у неперспективні проекти.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «КАМ'ЯНЕ СУЗІР'Я»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства

В контексті проблематики дослідження механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства визначено, що компанія ТОВ «Кам'яне сузір'я» – одне із найбільших сучасних регіональних підприємств каменеобробної промисловості, розташоване в селі Симони Житомирської області Хорошівського району.

Організаційно-правова характеристика ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Організаційно-правова характеристика ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Ознака	Характеристика
Повне найменування юридичної особи	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ КАМ'ЯНЕ СУЗІР'Я
Скорочена назва	ТОВ «Кам'яне сузір'я»
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	32857890
Дата реєстрації	02.09.2004 р.
Розмір статутного капіталу	7 300 000,00 грн.
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Форма власності	Недержавна власність
Види діяльності	Основний: 08.11 Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю Інші: 09.90 Надання допоміжних послуг у сфері добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів 23.61 Виготовлення виробів із бетону для будівництва 23.70 Різання, оброблення та оздоблення декоративного та будівельного каменю
Місцезнаходження юридичної особи	Україна, 11257, Житомирська обл., Хорошівський р-н, село Симони, вул.Незалежності, будинок 3

Отже, організація ТОВ «Кам'яне сузір'я» зареєстрована 02.09.2004 р. за юридичною адресою: Україна, 11257, Житомирська обл., Хорошівський р-н, село Симони, вул. Незалежності, будинок 3. Керівником організації є Поздняков Артур Олександрович. Розмір статутного капіталу складає 7 300 000,00 грн. На момент останнього оновлення даних 24.07.2023 р. стан організації - не перебуває в процесі припинення.

ТОВ «Кам'яне сузір'я» – каменеобробна компанія, яка виробляє та реалізує різноманітний спектр продукції з граніту та мармуру. Каменеобробна компанія спеціалізується на обробці гранітів знаменитих в усьому світі українських родовищ. Різноразовий асортимент виробів дозволяє задовольнити самі витончені смаки клієнтів. Серед виробів компанії: гранітна плитка (тротуарна плитка, плитка для облицювання фасадів, ін.), бруківка, бортовий камінь, бордюри, підвіконня, стільниці (кухонні поверхні, барні стійки, столики, та ін.), щаблі гранітні, пам'ятники і меморіальні комплекси, а також ексклюзивні вироби під замовлення.

Інший напрям – робота у сфері ритуальних послуг. ТОВ «Кам'яне сузір'я» виготовляє гранітні пам'ятники на замовлення з лабрадориту, мармуру, корнинського, покостівського, лезниківського граніту тощо. Надає послуги з встановлення та реставрації гранітних пам'ятників та повноцінних меморіальних комплексів.

Співпрацюючи з ТОВ «Кам'яне сузір'я», споживачі можуть розраховувати на високу якість каменю, акуратність та точність під час виконання робіт. На виробництві використовується найновіше польське та італійське обладнання. Співпрацює з кращими, перевіреними роками гранітними кар'єрами та постачальниками сировини.

За останні 5 років ТОВ «Кам'яне сузір'я» відкрили декілька нових цехів, встановили нову канатну лінію для розпилювання гранітних блоків.

Також ТОВ «Кам'яне сузір'я» займається благодійністю: виступає спонсором дитячих футбольних команд міста Хорошів; допомагає Житомирському обласному будинку дитини для дітей-сиріт; спонсорує

культурно-масові заходи у рідному місті: свята, виставки, змагання.

Каменеобробне підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» володіє власною виробничою і складською базою в безпосередній близькості від основних українських родовищ. Для оперативного обслуговування клієнтів у регіонах України функціонують представництва компанії.

На сьогоднішній день підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» увібрало в себе передовий досвід в області обробки каменю. Висококваліфіковані фахівці, нове сучасне обладнання від провідних світових виробників і краща сировина дає нам можливість задовольнити самі витончені смаки.

29 березня 2015 року ТОВ «Кам'яне сузір'я» уклало договір про спільну діяльність з відомою каменеобробною компанією «Marco Polo», Італія, терміном на 10 років і більше. Поки що домінуючою є співпраця з цією італійською компанією. Метою спільної діяльності сторін є: розширення виробництва конкурентоспроможної на світовому ринку продукції. ТОВ «Кам'яне сузір'я» надає виробничі площі, технологічне обладнання, робочий персонал, допоміжні виробничі роботи та транспортні послуги для участі у спільній діяльності.

Компанія заснована на майні, яке було у власності власника, а потім передано ним компанії та забезпечено компанією через право власності компанії як юридичної особи. Має самостійний баланс, поточні рахунки в національній та іноземній валютах та інші банківські рахунки; торгову марку; печатку та штамп зі своїм ім'ям.

Метою ТОВ «Кам'яне сузір'я» є отримання прибутку, наповнення внутрішнього ринку споживчими товарами, оволодіння сучасними промисловими технологіями, «ноу-хау», управлінським і торговим досвідом, зміцнення експортної бази України.

Відповідно до Статуту предметом діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» є:

- розширення та реконструкція діючих підприємств з метою підвищення конкурентоспроможності продукції та подальшої реалізації її як на ринку України, так і за кордоном;

- виробництво виробів з натурального каменю;
- консультації в області технології виробництва виробів з натурального каменю;
- впровадження нових технологій, винаходів, «ноу-хау» в масове виробництво виробів з природного каменю;
- оптова, роздрібна та зовнішня торгівля;
- залучення в економіку України інвестицій провідних виробників виробів з природного каменю та ін.

ТОВ «Кам'яне сузір'я» є юридичною особою та діє на засадах повного господарського регулювання, самофінансування, самоокупності та відповідно до чинного законодавства України та цього Статуту. Має право юридичної особи з дня державної реєстрації. Підприємство має самостійний баланс, поточний та інші рахунки в установах банків, печатку та інші штампи зі своїми реквізитами. Підприємство може створювати дочірні підприємства, філії та представництва на території України та за її межами.

Філії та представництва діють від імені та на підставі положень, затверджених Товариством, дочірні підприємства - на підставі Статутів, затверджених Товариством. Товариство може бути учасником спільних підприємств, акціонерних та інших товариств, корпорацій, консорціумів, асоціацій та інших громадських організацій. Учасники несуть відповідальність у межах своїх вкладів за зобов'язаннями товариства неоплаченою частиною вкладу у разі ліквідації або звернення стягнення на майно товариства відповідно до чинного законодавства.

Основними завданнями підприємства є створення додаткових потужностей у промисловості будівельних матеріалів, організація торгівлі, використання нової техніки і технологій, а також участь у розвитку інших галузей народного господарства України.

ТОВ «Кам'яне сузір'я» має право продавати, безоплатно передавати, обмінювати, здавати в оренду, продавати іншим особам засоби виробництва та інші матеріальні цінності юридичним і фізичним особам і використовувати їх у

спосіб, що не суперечить чинному законодавству та статуту товариства, навіть якщо такий спосіб прямо не передбачений статутом. Рішення про продаж нерухомого майна, засобів виробництва та інших матеріальних цінностей приймаються в порядку, визначеному статутом товариства. Підприємство має право укласти договори, у тому числі зовнішньоекономічні, зокрема купівлі-продажу, підяду, страхування майна, транспортування, зберігання, договори доручення та комісії тощо, набувати майнових та особистих немайнових прав, нести обов'язки, виступати в суді.

Активи ТОВ «Кам'яне сузір'я» складаються з основних засобів, оборотних коштів та інших цінностей, вартість яких відображається в балансі. Джерелами формування власності підприємства є: грошові та матеріальні внески власника; прибуток від реалізації продукції, робіт і послуг та від інших видів господарської діяльності; безоплатні або благодійні пожертви, пожертви від підприємств, громадських організацій; інші джерела, не заборонені законодавчими актами України.

Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» володіє: майном, переданим власником; продукція, яку підприємство виробляє в результаті своєї господарської діяльності; інше майно, набуте з підстав, не заборонених чинним законодавством. Ризик випадкової загибелі або пошкодження майна, яке є власністю або ліцензією на використання ТОВ «Кам'яне сузір'я», несе юридична особа на дату реєстрації. Управління на підприємствах відбувається за двома напрямками: виробничо-технічним, коли ведеться робота з організації, координації та регулювання виробничого процесу, і соціальним, коли регулюються взаємовідносини між учасниками виробничого процесу в умовах розподілу праці та кооперації, формування взаємовідносин керівників і виконавців.

Організаційна структура ТОВ «Кам'яне сузір'я» - це засіб, який допомагає керівникам досягати своїх цілей. Оскільки цілі впливають із загальної стратегії компанії, тісний зв'язок між стратегією та структурою є цілком логічним. Відповідно, організаційна структура повинна слідувати певній

стратегії. І коли менеджери вносять значні зміни у свою організаційну стратегію, вони повинні скоригувати організаційну структуру, щоб врахувати та підтримувати ці зміни. Відповідно до організаційної структури компанії, система управління компанією розроблена ТОВ «Кам'яне сузір'я».

Як складна виробнича система ТОВ «Кам'яне сузір'я» має виробничо-організаційну диференціацію, яка виражається в поділі на виробничі та сервісні сфери, а також адміністративний апарат зі специфічною функціональною структурою. ТОВ «Кам'яне сузір'я» розділене на центри відповідальності за вертикальними зв'язками, тобто управління діяльністю відділів здійснюється одним центром – адміністративним апаратом [87, с.234].

Організаційна структура управління ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлена на рис. 2.1.

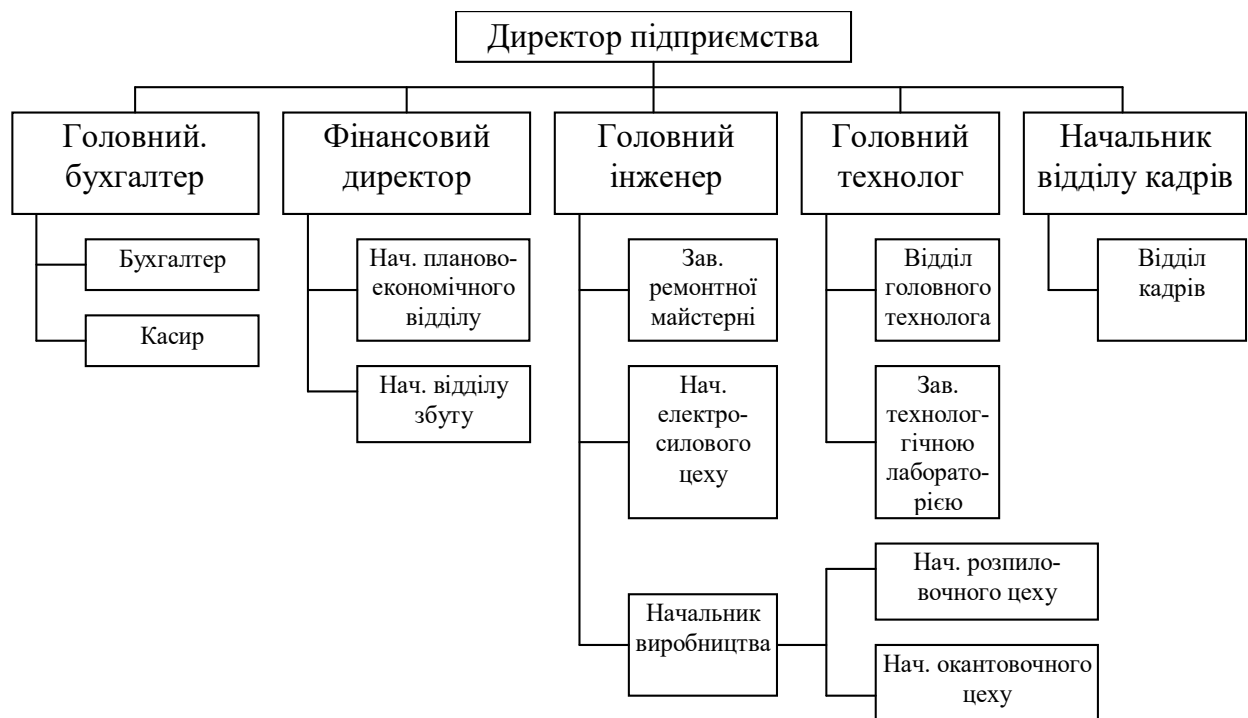

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Організаційна структура управління ТОВ «Кам'яне сузір'я» є основою системи управління, яка визначає склад, підпорядкованість та взаємодію її елементів, визначає необхідну чисельність управлінського персоналу, здійснює його розподіл за підрозділами, регулює адміністративні, функціональні та інформаційні відносини між працівниками апарату управління та підрозділів,

визначає права, обов'язки та відповідальність керівників тощо.

Вищим органом управління ТОВ «Кам'яне сузір'я» є власник. До компетенції власника входить:

- визначення основних напрямів діяльності товариства та затвердження його планів і звітів про їх виконання;
- затвердження статуту та внесення змін до статуту товариства;
- затвердження річних результатів діяльності товариства, затвердження звітів і висновків ревізійних органів або аудитора, порядку розподілу прибутку, визначення порядку покриття збитків;
- створення та ліквідація філій і представництв, затвердження положень про них;
- затвердження регламенту та інших внутрішніх документів товариства, визначення організаційної структури товариства;
- призначення та звільнення директора товариства;
- затвердження Умов оплати праці директора.

Виконавчим органом ТОВ «Кам'яне сузір'я», який здійснює поточну діяльність, є директор, який призначається власником. До компетенції директора входять усі питання корпоративної діяльності, крім тих, які статутом віднесені до компетенції власника. Підзвітний власнику і організовує виконання його рішень, приймає рішення одноосібно, обирається строком на п'ять років, має право без довіреності діяти від імені товариства.

Оперативне управління компанією є відповідальністю керуючого директора. Директор ТОВ «Кам'яне сузір'я»: встановлює організаційну структуру товариства; затверджує регламент роботи; підбирає кадри та створює робочий апарат; затверджує штатний розклад; укладає трудові договори з працівниками та керівниками підприємства.

До переваг організаційної структури ТОВ «Кам'яне сузір'я» можна віднести те, що кожен підрозділ організації докладає максимум зусиль для якісного використання своєї функції [46].

Недоліком є збільшення загальних витрат через неминуче дублювання

зусиль між різними частинами бізнесу, а також тривалий час, який потрібен вищому керівництву для прийняття рішень, коли вони рухаються вниз по ланцюжку від вищого до молодшого. Структура ТОВ «Кам'яне сузір'я» централізована. Генеральний директор відповідає за всі адміністративні та організаційні завдання.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

В сучасних умовах для підприємства надзвичайно важливим є вміння правильно керувати фінансами, визначати раціональну структуру капіталу за складом і джерелами утворення та забезпечувати оптимальне співвідношення між власними та позиковими коштами. Важливим є усвідомлення сутності таких понять як ділова активність, ліквідність, платоспроможність, рентабельність підприємства, його фінансова стійкість.

Основними елементами економічної діяльності підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я», що дозволяють найкраще визначити його фінансовий стан є: прибутковість роботи; оптимальність розподілу прибутку; наявність власних фінансових ресурсів не нижче мінімально необхідного рівня для організації виробничого процесу і процесу реалізації продукції; раціональне розміщення основних і оборотних засобів, ліквідність поточних активів.

Діагностика фінансового стану підприємства є надзвичайно важливим процесом. За отриманими даними можна виявити основні шляхи, які сприятимуть просуванню продукції на ринках, що дозволить збільшити обсяг її реалізації та створить реальні передумови для виходу підприємства з фінансовоекономічної кризи і, таким чином, покращити свій фінансовий стан. Розуміння необхідності діагностики фінансового стану підприємства та його своєчасний і якісний аналіз є головним для прийняття управлінських рішень.

В першу чергу потрібно здійснити розрахунок основних економічних показників діяльності підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я» на основі даних табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні економічні показники господарської діяльності

ТОВ «Кам'яне сузір'я» за 2020-2022 рр.

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	75469	70826	34896	-40573,0	-53,76
Валовий прибуток, тис. грн.	19205	22713	11107	-8098,0	-42,17
Чистий прибуток, тис. грн.	2211	1415	365	-1846,0	-83,49
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	156	167	143	-13,0	-8,33
Середньорічна вартість:					
– необоротних активів;	8453,0	9982,5	10538,0	2085,0	24,67
– оборотних активів	12887,5	19421,5	23503,5	10616,0	82,37
Фондовіддача, грн	8,93	7,10	3,31	-5,62	-62,91
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	5,86	3,65	1,48	-4,37	-74,65
Продуктивність праці, тис. грн.	483,78	424,11	244,03	-239,75	-49,56
Рентабельність господарської діяльності, %	2,93	2,00	1,05	-1,88	-64,30

За результатами проведеної діагностики встановлено, що ТОВ «Кам'яне сузір'я» у 2022 р. значно скоротило обсяги господарської діяльності, що слід пов'язувати з наслідками повномасштабного військового нападу росії на Україну. Підприємство втратило велику частину іноземних замовників та внутрішніх ринків збуту продукції. Так, чистий дохід підприємства у 2022 р. становив 34896 тис.грн., що на 40573 тис.грн. або на 53,76 % менше, ніж у 2020 р. Чистий прибуток компанії у 2022 р. був доволі низьким, водночас як негативне слід констатувати його скорочення порівняно з 2020 р. Якщо в 2020 р. він мав значення 2211 тис.грн., то в 2022 р. значення цього індикатора сягало лише 365 тис.грн. або на 83,49 % менше від рівня 2020 р. Слід зауважити, що не дивлячись на загальну скрутну ситуацію в країні, зафіксовано тенденцію до зростання середньорічної вартості необоротних та оборотних активів на 2085 тис.грн. та 10616 тис. грн. відповідно. Фондовіддача, як індикатор, що відображає ефективність використання основних засобів скоротилась на 5,62 тис.грн., або на 62,91 %, що у 2022 р. становило 3,31

тис.грн. Аналіз показав, що підприємство є низькорентабельним, водночас, в 2022 р. встановлена тенденція щодо скорочення рівня рентабельності господарської діяльності підприємства на 1,88 пункти в порівнянні з 2020 р., що склало лише 1,05 %.

Ресурсний потенціал підприємства визначається наявністю активів, сформованих за рахунок відповідних джерел фінансових надходжень. Стан майна суб'єкта господарювання характеризується кількістю та якістю його активів, які відображаються в балансі підприємства. У рамках аналізу необхідна об'єктивна оцінка вартості майна (ресурсів) в цілому, а також тієї частини, яка фактично перебуває у власності та управлінні компанії. Другим напрямом аналізу є аналіз стану довгострокових основних засобів підприємства та рівня його забезпеченості оборотними коштами для господарської діяльності [46, с.56].

Аналіз динаміки та структури активів ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка та структура активів ТОВ «Кам'яне сузір'я» за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
Нематеріальні активи	149	0,63	127	0,36	106	0,32	-43	-28,86	-0,31
Незавершені капітальні інвестиції	1726	7,28	3412	9,72	934	2,83	-792	-45,89	-4,45
Основні засоби	5726	24,17	6039	17,20	8026	24,34	2300	40,17	0,18
Довгострокові фінансові інвестиції	912	3,85	1874	5,34	558	1,69	-354	-38,82	-2,16
Усього необоротні активи	8513	35,93	11452	32,61	9624	29,19	1111	13,05	-6,74
Запаси	6157	25,99	16927	48,20	18800	57,02	12643	205,34	31,04
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	2300	9,71	1621	4,62	843	2,56	-1457	-63,35	-7,15
Дебіторська заборгованість за розрахунками	146	0,62	0	0,00	0	0,00	-146	-100,00	-0,62
Інша поточна дебіторська заборгованість	2960	12,49	2033	5,79	1481	4,49	-1479	-49,97	-8,00

Продовження таблиці 2.3

Гроші та їх еквіваленти	3023	12,76	920	2,62	1684	5,11	-1339	-44,29	-7,65
Витрати майбутніх періодів	106	0,45	166	0,47	118	0,36	12	11,32	-0,09
Інші оборотні активи	488	2,06	1996	5,68	418	1,27	-70	-14,34	-0,79
Усього оборотних активів	15180	64,07	23663	67,39	23344	70,81	8164	53,78	6,74
Разом	23693	100,00	35115	100,00	32968	100,00	9275	39,15	х

Аналіз показав, що загальна вартість активів підприємства у 2022 р. становила 32968 тис.грн., що на 9275 тис.грн., або на 39,15 % більше, ніж у 2020 р. В структурі активів найбільшу питому вагу посідали запаси, а саме 57,02 % у 2022 р., що на 31,04 п.с. більше, ніж у 2020 р. В динаміці відбулося найбільше зростання вартості запасів – на 12643 тис.грн.; основних засобів – на 2300 тис.грн. Слід відзначити позитивне скорочення рівня дебіторської заборгованості за товари підприємства на 1457 тис.грн., або на 63,35 %, що у 2022 р. становило 843 тис.грн.

Аналіз динаміки та структури зобов'язань ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлено у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка та структура зобов'язань ТОВ «Кам'яне сузір'я»

за 2020-2022 рр.

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
Зареєстрований капітал	250	1,06	250	0,71	250	0,76	0	0,00	-0,30
Додатковий капітал	149	0,63	127	0,36	106	0,32	-43	-28,86	-0,31
Нерозподілений прибуток	4118	17,38	5533	15,76	5898	17,89	1780	43,22	0,51
Усього власний капітал	4517	19,06	5910	16,83	6254	18,97	1737	38,45	-0,09
Короткострокові кредити банків	4130	17,43	9590	27,31	10460	31,73	6330	153,27	14,30
Поточна заборгованість за зобов'язаннями	11867	50,09	12467	35,50	13796	41,85	1929	16,26	-8,24
Поточні забезпечення	0	0,00	27	0,08	0	0,00	0	0,00	0,00
Інші поточні зобов'язання	3179	13,42	7121	20,28	2458	7,46	-721	-22,68	-5,96

Продовження таблиці 2.4

Усього поточні зобов'язання і забезпечення	19176	80,94	29205	83,17	26714	81,03	7538	39,31	0,09
Разом	23693	100,00	35115	100,00	32968	100,00	9275	39,15	x

Аналіз показав, що загальна вартість зобов'язань підприємства у 2022 р. становила 32968 тис.грн., що на 9275 тис.грн., або на 39,15 % більше, ніж у 2020 р. В структурі зобов'язань найбільшу питому вагу мала поточна заборгованість за зобов'язаннями, а саме 41,85 % у 2022 р., що на 8,24 п.с. менше, ніж у 2020 р. Також, досить вагомою є частка короткострокових кредитів банків – 31,73 % та нерозподіленого прибутку – 17,89 %. В динаміці відбулося найбільше зростання вартості короткострокових кредитів банків – на 6330 тис.грн.; поточної заборгованості за зобов'язаннями – на 1929 тис.грн.; нерозподіленого прибутку – на 1780 тис.грн.

З метою комплексної діагностики та оцінки майнового стану підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я» за даними інформації фінансової звітності доцільно розрахувати показники, наведені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка показників майнового стану ТОВ «Кам'яне сузір'я» за 2020-2022 рр.

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Загальна вартість активів (майна), тис.грн.	23693	35115	32968	9275,0
Вартість необоротних активів, тис. грн.	8513	11452	9624	1111,0
Вартість оборотних активів, тис. грн.	15180	23663	23344	8164,0
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	5406	3654	2324	-3082,0
Грошові кошти, тис. грн.	3023	920	1684	-1339,0
Зареєстрований капітал, тис. грн.	250	250	250	0,0
Власний капітал, тис. грн.	4517	5910	6254	1737,0
Залучений капітал, тис. грн.	19176	29205	26714	7538,0
Короткострокові кредити банків, тис. грн.	4130	9590	10460	6330,0
Поточні зобов'язання, тис. грн.	19176	29205	26714	7538,0
Робочий (чистий оборотний) капітал, тис. грн.	-3996	-5542	-3370	626,0
Коефіцієнт постійності активів	0,36	0,33	0,29	-0,07
Коефіцієнт співвідношення:				
необоротних і оборотних активів	0,56	0,48	0,41	-0,15
оборотних і необоротних активів	1,78	2,07	2,43	0,64

За результатами проведеної діагностики визначено, що загальна вартість активів (майна) підприємства зросла на 9275 тис.грн., що у 2022 р. становило 32968 тис.грн. При цьому, вартість необоротних активів становила 9624 тис.грн., а вартість оборотних активів – 23344 тис.грн., що відповідно, на 1111 тис.грн. та 8164 тис. грн. більше, ніж у 2020 р. Позитивною тенденцією, яка свідчить про налагодження платіжної дисципліни, слід вважати скорочення обсягів дебіторської заборгованості на 3082 тис.грн. Залучений капітал підприємства складається виключно з поточних зобов'язань в обсязі 26714 тис.грн., що на 7538 тис.грн. більше, ніж у 2020 р. Робочий (чистий оборотний) капітал підприємства погіршився та мав негативне значення в сумі (-3370) тис.грн.

В ході діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства вагоме значення відводиться здійсненню аналізу фінансових результатів ТОВ «Кам'яне сузір'я». Одним з визначальних валових фінансових індикаторів, що відображають діяльність підприємства вважаємо його дохід від реалізації продукції та інших господарських операцій [22, с.76].

Динаміка доходів господарської діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлена у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка доходів господарської діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	75469	70826	34896	-40573	-53,76
Інші операційні доходи, тис.грн.	6086	287	1167	-4919	-80,82
Інші доходи, тис.грн.	37	22	42	5	13,51
Разом	81592	71135	36105	-45487	-55,75

Аналіз показав, що підприємство в 2022 р. сформувало загальні доходи в обсязі 36105 тис.грн., що на 45487 тис.грн., або на 55,75 % менше, ніж у 2020 р. Найбільшу питому вагу в структурі доходів посідає чистий дохід від реалізації продукції (34896 тис.грн. в 2022 р.), а також інші операційні доходи (1167

тис.грн. в 2022 р.). ТОВ «Кам'яне сузір'я» також формує інші доходи, питома вага яких є незначною.

Витрати підприємства - це сукупність витрат які виникають у компанії за певний період часу в процесі її життєдіяльності. Фактично витрати підприємства - це оцінка в грошах вартості всіх матеріальних, інформаційних, трудових, природних та фінансових ресурсів, необхідних компанії для роботи.

Операційними називають витрати, які виникають в ході здійснення основної діяльності компанії, тобто вже під час виробництва товарів або надання послуг. Іншими словами це всі ті витрати, що необхідні для перетворення вихідної сировини в готову продукцію.

Динаміка та структура операційних витрат ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка та структура операційних витрат ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Види витрат	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	Пункт. в стр-рі
Матеріальні витрати	40717	53,16	34988	51,69	17457	43,35	-23260	-57,13	-9,81
Витрати на оплату праці	8991	11,74	10865	16,05	6880	17,09	-2111	-23,48	5,35
Відрахування на соціальні заходи	1690	2,21	2214	3,27	1464	3,64	-226	-13,37	1,43
Амортизація	1987	2,59	1925	2,84	1958	4,86	-29	-1,46	2,27
Інші операційні витрати	23208	30,30	17700	26,15	12508	31,06	-10700	-46,10	0,76
Разом	76593	100,00	67692	100,00	40267	100,00	-36326	-47,43	х

Аналіз показав, що загальні операційні витрати ТОВ «Кам'яне сузір'я» в 2020 р. становили 76593 тис.грн; в 2022 р. скоротились на 36326 тис.грн., або на 47,43 %, що склало 40267 тис.грн. У 2022 р. відбулося найбільше скорочення матеріальних витрат на 23260 тис.грн.; інших операційних витрат – на 10700 тис.грн.; витрат на оплату праці – на 2111 тис.грн.; амортизації – на 29 тис.грн. тощо.

В процесі діагностики фінансово-економічного стану підприємства потрібно проаналізувати витрати господарської діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Динаміка витрат господарської діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	56264	48113	23789	-32475	-57,72
Адміністративні витрати, тис.грн.	9416	9641	6757	-2659	-28,24
Витрати на збут, тис.грн.	5317	6967	1473	-3844	-72,30
Інші операційні витрати, тис.грн.	7459	3757	3641	-3818	-51,19
Фінансові витрати, тис.грн.	428	789	23	-405	-94,63
Витрати з податку на прибуток, тис.грн.	497	452	57	-440	-88,53
Разом	79381	69719	35740	-43641	-54,98

За результатами проведеного аналізу встановлено, що в цілому витрати господарської діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» у 2022 р. сягали значення 35740 тис.грн., що на 43641 тис.грн., або на 54,98 % менше, ніж у 2020 р. Собівартість реалізованої продукції традиційно є основою формування витрат. У 2022 р. собівартість скоротилась на 32475 тис.грн., або на 57,72 %, що склало 23789 тис.грн. Адміністративні витрати та витрати на збуту становили, відповідно, 6757 тис.грн. та 1473 тис.грн. Інші операційні витрати ТОВ «Кам'яне сузір'я» у 2022 р. становили 3641 тис.грн., що на 3818 тис.грн., або на 51,19 % менше, ніж у 2020 р. Підприємство платником податку на прибуток сумі 57 тис.грн. у 2022 р.

Прибуток компанії ТОВ «Кам'яне сузір'я» слід вважати кінцевим фінансовим результатом його діяльності, що найбільш об'єктивно відображає ефективність реалізації товарів, рівень організації, стан продуктивності праці, рівень собівартості. Також, це і фінансова база для розвитку компанії, і запорука добробуту персоналу, і значні дивіденди для власників.

Аналіз динаміки фінансових результатів підприємства за даними фінансової звітності ТОВ «Кам'яне сузір'я» відображено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка фінансових результатів діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Валовий прибуток, тис.грн.	19205	22713	11107	-8098	-42,17
Операційний прибуток, тис.грн.	3099	2635	403	-2696	-87,00
Прибуток до оподаткування, тис.грн.	2708	1867	422	-2286	-84,42
Чистий прибуток, тис.грн.	2211	1415	365	-1846	-83,49

За результатами проведеного дослідження встановлено, що підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» визначається певною прибутковістю господарської діяльності. У 2022 р. валовий прибуток мав значення 11107 тис.грн., що на 8098 тис.грн., або на 42,17 % менше, ніж у 2020 р. Водночас, прибуток до оподаткування вже був незначним, а саме 422 тис.грн. Після відрахування податкових платежів підприємство сформувало чистий прибуток в сумі 365 тис.грн., що на 1846 тис.грн., або на 83,49 % менше, ніж у 2020 р.

Таким чином, можна зробити висновок, що підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» є потужною виробничою компанією, яка володіє значним потенціалом здійснення фінансово-економічної діяльності. Водночас, ТОВ «Кам'яне сузір'я» у 2022 р. значно скоротило обсяги господарської діяльності, що слід пов'язувати з наслідками повномасштабного військового нападу росії на Україну. Підприємство втратило велику частину іноземних замовників та внутрішніх ринків збуту продукції. Аналіз показав, що загальна вартість активів підприємства у 2022 р. становила 32968 тис.грн., що на 9275 тис.грн., або на 39,15 % більше, ніж у 2020 р. Робочий (чистий оборотний) капітал підприємства погіршився та мав негативне значення в сумі (-3370) тис.грн. Підприємство в 2022 р. сформувало загальні доходи в обсязі 36105 тис.грн., що на 45487 тис.грн., або на 55,75 % менше, ніж у 2020 р. ТОВ «Кам'яне сузір'я» визначається певною прибутковістю господарської діяльності та формувало чистий прибуток в сумі 365 тис.грн.

2.3. Оцінка сучасного стану забезпечення інвестиційної привабливості підприємства

В процесі дослідження інвестиційної привабливості, передусім, необхідно провести аналіз загальних обсягів інвестиційної діяльності підприємства. Аналіз господарської діяльності засвідчив, що ТОВ «Кам'яне сузір'я» – це інвестиційно активна компанія, що постійно проводить розвиток та впровадження інвестиційних проектів. Загальну діагностику інвестиційної діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» за інформацією річної звітності потрібно розпочати з оцінювання динаміки та структурних змін обсягів інвестиційної діяльності за звітний період.

Динаміка обсягів інвестиційної діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлена в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Динаміка та структура обсягів інвестиційної діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Інвестиції	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	п.с.
Капітальні інвестиції	1726	65,43	3412	64,55	934	62,60	-792	-45,89	-2,83
Фінансові інвестиції	912	34,57	1874	35,45	558	37,40	-354	-38,82	2,83
Разом	2638	100,00	5286	100,00	1492	100,00	-1146	-43,44	х

Аналіз показав, що у 2022 р. загальні обсяги здійснення інвестиційної діяльності підприємства значно скоротились, а саме на 1146 тис.грн., або на 43,44 %, що становило 1492 тис.грн. Підприємство здійснило капітальних інвестицій в сумі 934 тис.грн, що на 792 тис.грн., або на 45,89 % менше, ніж у 2020 р. Водночас, обсяг фінансових інвестицій підприємства становив 558 тис.грн., що на 354 тис.грн., або на 38,83 % менше, ніж у 2020 р.

Інвестиційна діяльність підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я» характеризується різними джерелами фінансування, які можна поділити на внутрішні та зовнішні. Відтак, динаміка джерел фінансування інвестиційної діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлена в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Динаміка та структура джерел фінансування інвестиційної діяльності
ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Джерела фінансування	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	п.с.
1. Власні джерела	580	22,00	1062	20,10	343	23,00	-237	-40,87	1,00
- нерозподілений прибуток	441	16,70	703	13,30	236	15,80	-205	-46,49	-0,90
- амортизаційні відрахування	140	5,30	359	6,80	107	7,20	-32	-23,17	1,90
2. Залучені джерела	55	2,10	58	1,10	46	3,10	-9	-16,51	1,00
- розширення статутного фонду	55	2,10	58	1,10	46	3,10	-9	-16,51	1,00
3. Позичкові джерела	2002	75,90	4165	78,80	1103	73,90	-900	-44,93	-2,00
- короткострокові кредити банку	1667	63,20	3658	69,20	1003	67,20	-665	-39,86	4,00
- інвестиційний лізинг	335	12,70	507	9,60	100	6,70	-235	-70,16	-6,00
Разом	2638	100,00	5286	100,00	1492	100,00	-1146	-43,44	х

Аналіз показав, що власні джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства становили 343 тис.грн. у 2022 р., що становило 23,0 % структури. Водночас, основою такого фінансування є позичкові джерела в обсязі 1103 тис.грн. (або 73,90 %), що на 900 тис.грн., або на 44,93 % менше, ніж у 2020 р. Короткострокові кредити банків є найбільш вагомою статтею витрат на фінансування інвестиційної діяльності в сумі 1003 тис.грн., або 67,20 %.

Безпосередньо, найвизначальнішим індикатором діагностики ефективності системи забезпечення інвестиційної привабливості слід вважати формування фінансових результатів за рахунок обсягів інвестиційних витрат підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я». Отже, необхідно провести аналіз інвестиційної привабливості за показниками ефективності інвестиційної діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я», що представлено у табл. 2.12.

Отже, результати проведеного аналізу показали, що відбулося зскорочення ефективності інвестиційної діяльності підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я» в 2022 р. Зокрема, коефіцієнт рентабельності інвестиційної діяльності за чистим доходом скоротився у 2022 р. на 5,28 пункти до рівня 23,38. Також, валова рентабельність інвестиційної діяльності становила 7,44 пункти, що на 0,16

пункти менше, ніж у 2020 р. Водночас, спостерігалось зменшення значення індикатора чистої рентабельності інвестиційної діяльності на 59,35 пунктів.

Таблиця 2.12

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
ефективності інвестиційної діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	75469	70826	34896	-40573,00
Валовий прибуток, тис. грн.	19205	22713	11107	-8098,00
Чистий прибуток, тис. грн.	2211	1415	365	-1846,00
Обсяги інвестиційних витрат, тис.грн.	2638	5286	1492	-1146,00
Коефіцієнт рентабельності інвестиційної діяльності за чистим доходом	28,60	13,9	23,38	-5,28
Коефіцієнт валової рентабельності інвестиційної діяльності	7,28	4,29	7,44	0,16
Чиста рентабельність інвестиційної діяльності, %	83,81	26,77	24,46	-59,35

За результатами проведеного дослідження було встановлено, що оцінювання рівня інвестиційної привабливості підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я» доцільно здійснювати, передусім, в системі фінансових показників, які доцільно об'єднати в наступні групи:

1. Показники ліквідності.
2. Показники фінансової стійкості.
3. Показники ділової активності.
4. Показники рентабельності та ефективності господарської діяльності.

Отже, доцільно здійснити розрахунки представлених вище груп індикаторів оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я».

Об'єктивний аналіз ліквідності підприємства дає змогу своєчасно оцінити рівень забезпеченості грошовими ресурсами, задіяти важелі їх доцільного, ефективного розміщення та використання. Збільшення взаємних неплатежів, недостатність оборотних коштів призводить до ризику незбалансованої ліквідності, що в результаті відбивається на перспективах подальшого існування та інвестиційної активності підприємства. В умовах економічної

нестабільності та кризового стану для більшості українських підприємств аналіз ліквідності є важливим елементом стратегії управління їх фінансовими ресурсами та інвестиційною привабливістю.

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками ліквідності ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлено у табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
ліквідності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	0,79	0,81	0,87	0,08
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,47	0,23	0,17	-0,30
Коефіцієнт незалежної (забезпеченої) ліквідності	0,06	0,10	0,07	0,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,16	0,03	0,06	-0,09
Чистий оборотний капітал	-3996	-5542	-3370	626
Частка оборотних активів в загальній сумі активів	0,64	0,67	0,71	0,07
Частка виробничих запасів в оборотних активах	0,33	0,59	0,73	0,40

Аналіз показав, що підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» володіє не достатньо вагомим запасом ліквідності. Майже усі індикатори ліквідності мають значення нижче нормативу. Так, загальний коефіцієнт покриття є вагомим показником загальної платоспроможності. Як засвідчив аналіз, у 2020-2022 р. підприємство мало значення даного індикатора значно нижче за критичне (більше 1) У 2022 р. коефіцієнт покриття збільшився на 0,08 пункти, що становило 0,87 пункти.

Якщо на покриття зобов'язань підприємство передбачає мобілізувати оборотні активи в частині грошових коштів і коштів в розрахунках, можна отримати коефіцієнт швидкої ліквідності. На підприємстві у 2022 р. значення даного індикатора становило 0,17, тобто значно менше граничного значення.

Гроші є наймобільнішою частиною оборотних засобів. Оборотні активи в грошах готові до платежу й розрахунків негайно, тому відношення їх до поточних

зобов'язань підприємства називають коефіцієнтом абсолютної ліквідності. ТОВ «Кам'яне сузір'я» в 2022 р. володіло дуже низьким значенням цього індикатора – 0,06, що засвідчує про відсутність наймобільніших активів – грошових коштів.

Діагностика надійності встановлених індикаторів ліквідності здійснюється в ході оцінки питомої ваги оборотних активів та їх окремих видів в складі майна підприємства. В 2022 р. спостерігалось зменшення частки оборотних активів в загальній сумі активів підприємства на 0,07 пункти в порівнянні з 2020 р. Також, доводиться констатувати, що чистий оборотний капітал підприємства є негативним в сумі (-3370) тис.грн.

Фінансова стійкість - це такий стан фінансових ресурсів підприємства, при якому раціональне розпорядження ними є гарантією наявності власних коштів, стійкої прибутковості й забезпечення процесу розширеного відтворення. Кожне підприємство повинне визначити межі своєї фінансової стійкості. Недостатня фінансова стійкість підприємства може привести до його неплатоспроможності, а зайва буде сприяти створенню «зайвих» запасів і резервів, у зв'язку з чим виростуть видатки на їхнє утримання, буде спостерігатися недоотримання прибутку й гальмування темпів економічного розвитку підприємства.

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками фінансової стійкості ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлено у табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
фінансової стійкості ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показник	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії, концентрації власного капіталу)	0,19	0,17	0,19	0,00
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,81	0,83	0,81	0,00
Коефіцієнт фінансової залежності	5,25	5,94	5,27	0,02
Коефіцієнт концентрації поточної заборгованості	0,81	0,83	0,81	0,00
Коефіцієнт фінансової стійкості (забезпечення загальної заборгованості власним капіталом)	0,24	0,20	0,23	-0,01
Коефіцієнт фінансового левериджу (фінансового ризику)	4,25	4,94	4,27	0,02
Коефіцієнт забезпечення запасів власним капіталом	-0,65	-0,33	-0,18	0,47

Продовження таблиці 2.14

Коефіцієнт маневреності оборотних активів	-0,26	-0,23	-0,14	0,12
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,88	-0,94	-0,54	0,35
Коефіцієнт маневреності позикового капіталу	-0,21	-0,19	-0,13	0,08

Аналіз показав, що підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» має нестійкий стан по ряду індикаторів його фінансової стійкості. Так, коефіцієнт автономії (концентрації власного капіталу), який відображає частку активів власників підприємства в загальній сумі активів, авансованих у його діяльність в 2022 р. склав 0,19 при нормативному значенні не нижче 0,5.

Негативним є значення індикатора коефіцієнта фінансової залежності, що відображає, яка сума загальної вартості активів підприємства припадає на 1 грн. власних коштів. При нормативному значенні не більше 2,0 в 2020 р. значення цього індикатора сягало 5,25, а в 2022 р. зафіксовано його підвищення на 0,02 пункти, що становило 5,27.

Коефіцієнт фінансової стабільності в 2020 р. мав значення 0,24, а в 2022 р. – 0,23. Розрахунки засвідчують, що коефіцієнт фінансової стабільності скоротився за звітний період на 0,01 пункти і сягає в 2022 р. значення у 0,23 пункти. Це відображає, що підприємство має незначну фінансову стійкість, оскільки цей показник менший за нормативне значення (більше 1,0).

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті виявляється передусім у швидкості обороту його засобів. Аналіз її полягає у досліджуванні рівнів і динаміки фінансових коефіцієнтів оборотності, які є відносними показниками фінансових результатів діяльності підприємства. Загальна оборотність усіх засобів складається з часткових показників оборотності окремих їх елементів. Аналізуючи ділову активність, крім дослідження основних її кількісних показників, обов'язково треба аналізувати виконання планових показників, що характеризують діяльність підприємства, їхню динаміку. Особливої уваги потребує аналіз ефективності використання ресурсів, темпів зростання обсягу реалізації, авансованого капіталу, прибутку.

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками ділової активності ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлено у табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
ділової активності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Додана вартість, тис. грн.	13389	14946	8766	-4623,00	-34,53
Коефіцієнт оборотності активів	3,54	2,41	1,03	-2,51	-71,01
Тривалість обороту активів, дні	103,21	151,53	356,06	252,85	244,98
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,86	3,65	1,48	-4,37	-74,65
Тривалість обороту оборотних активів, дні	62,33	100,09	245,84	183,51	294,42
Коефіцієнт оборотності запасів	13,84	6,14	1,95	-11,89	-85,89
Тривалість обороту запасів, дні	26,37	59,48	186,85	160,48	608,54
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	14,26	15,63	11,67	-2,58	-18,11
Термін погашення дебіторської заборгованості, дні	25,60	23,35	31,26	5,66	22,12
Тривалість операційного циклу, дні	59,79	92,99	231,73	171,94	287,57
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	21,93	13,59	5,74	-16,19	-73,84
Тривалість обороту власного капіталу, дні	16,64	26,87	63,62	46,97	282,26
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,91	5,81	2,65	-4,25	-61,57
Термін погашення кредиторської заборгованості, дні	52,84	62,77	137,49	84,65	160,21
Тривалість фінансового циклу, дні	6,95	30,21	94,24	87,28	1255,46
Фондоозброєність праці, грн.	0,63	0,54	1,02	0,40	63,12
Матеріаломісткість господарської діяльності	0,53	0,52	0,43	-0,10	-18,45
Трудомісткість господарської діяльності	0,14	0,19	0,21	0,07	48,59
Фондомісткість господарської діяльності	0,03	0,03	0,05	0,02	87,44

Аналіз показав, що інвестиційна привабливість за показниками ділової активності підприємства є нестабільною. Додана вартість підприємства скоротилась на 4623 тис.грн., що у 2022 р. становило 8766 тис.грн. Про відповідне скорочення ділової активності ТОВ «Кам'яне сузір'я» свідчать дані розрахунку коефіцієнтів оборотності активів підприємства. Так, тривалість обороту активів збільшилась на 252,85 дня; оборотних активів – на 183,51 дня; запасів – на 160,48 дня; дебіторської заборгованості – на 5,66 дня. Тривалість

операційного циклу значно зросла, а саме на 171,94 дня, або у 2,87 разів, що у 2022 р. становило 231,73 дня.

Основною метою фінансового аналізу є наукове пояснення, дослідження та визначення тенденцій та закономірностей, контролювання проектів та управлінських рішень, виявлення резервів для збільшення ефективності, оцінка результатів діяльності, конкретизація ризиків та надання рекомендацій для подальшого розвитку компанії. Даний аналіз має на меті оптимальне використання існуючих ресурсів та допомагає сформувати структуру коштів організації надаючи можливість надалі вчасно виявити недоліки та усунути їх, виконавши ряд завдань.

Проведемо аналіз інвестиційної привабливості за показниками ефективності господарської діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я» у табл. 2.16.

Таблиця 2.16

Аналіз інвестиційної привабливості за показниками
ефективності господарської діяльності ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Валова рентабельність виробничих витрат, %	34,13	47,21	46,69	12,56
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	2,93	2,12	2,14	-0,79
Коефіцієнт окупності чистого доходу	3,93	3,12	3,14	-0,79
Рентабельність операційної діяльності, %	3,95	3,85	1,13	-2,82
Рентабельність господарської діяльності, %	3,45	2,73	1,18	-2,27
Рентабельність підприємства, %	2,82	2,07	1,02	-1,79
Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції, %	2,93	2,00	1,05	-1,88
Рентабельність активів, %	10,36	4,81	1,07	-9,29
Рентабельність виручки від операційної діяльності, %	3,80	3,71	1,12	-2,68
Коефіцієнт покриття виробничих витрат	0,75	0,68	0,68	-0,06
Коефіцієнт покриття витрат операційної діяльності	0,96	0,96	0,99	0,03
Коефіцієнт покриття адміністративних витрат	0,12	0,14	0,19	0,07
Коефіцієнт покриття витрат на збут	0,07	0,10	0,04	-0,03
Співвідношення адміністративних витрат і собівартості реалізованої продукції	0,17	0,20	0,28	0,12
Співвідношення витрат на збут і собівартості реалізованої продукції	0,09	0,14	0,06	-0,03
Частка адміністративних витрат в структурі операційних витрат	0,12	0,14	0,17	0,04

Продовження таблиці 2.16

Частка витрат на збут в структурі операційних витрат	0,07	0,10	0,04	-0,03
Коефіцієнт покриття активів	0,28	0,42	0,98	0,69
Рентабельність власного капіталу, %	0,64	0,27	0,06	-0,58
Коефіцієнт покриття власного капіталу	0,05	0,07	0,17	0,13
Загальна економічна рентабельність, %	14,70	9,03	1,31	-13,39
Рентабельність реалізації продукції, %	6,30	9,43	8,99	2,69

За результатами проведеного дослідження визначено, що ТОВ «Кам'яне сузір'я» провадить власну фінансово-господарську діяльність ефективно, однак у 2022 р. відбулися негативні зрушення. Зокрема, рентабельність операційної, господарської діяльності, виручки від реалізації продукції скоротились порівняно з 2020 р. Важливими індикаторами, які співвідносять витрати і доходи підприємства, є коефіцієнти окупності і покриття витрат. Коефіцієнт покриття виробничих витрат в 2022 р. скоротився на 0,06 пункти порівняно з 2020 р. Водночас, коефіцієнт покриття активів збільшився на 0,69 пункти, що становило у 2022 р. 0,98 пункти.

З метою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» нами обрано Методику інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [49].

Модель передбачає оцінку результатів діяльності підприємств, фірм на основі системи показників, яка забезпечена національною статистикою. Елементами новизни є використання дворівневої системи вагових коефіцієнтів та формалізована схема розрахунків фінансових показників, яка проілюстрована на повномасштабному прикладі. Схема охоплює розрахунок системи показників якісної оцінки фінансового стану підприємства.

За основу моделі взято формалізований опис методики МІОПП, яка орієнтована на спеціалістів, що займаються розробкою інвестиційних проектів і заходів, спрямованих на оздоровлення підприємств. Для визначення інвестиційної привабливості підприємств здійснюється зведення окремих показників стану підприємств до єдиного – інтегрального. В методиці прийняті показники, які задовольняють вимогам міжнародного меморандуму IASC

(International Accounting Standards Committee) [49].

Методом експертної оцінки, в якій брали участь керівники планового відділу ТОВ «Кам'яне сузір'я», визначено групову вагу та вагу окремого показника в групі. Так, виявлено, що найбільшу вагу в групі мають показники фінансової стійкості – 30%, ефективності – 30%, показники оцінки ліквідності – 20%, показники ділової активності підприємства – 20%.

У табл. 2.17 наведено розрахунок інтегрального коефіцієнта інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» за даними фінансової звітності за 2022 рік за методом інтегральної оцінки інвестиційної привабливості компаній.

Таблиця 2.17

Оцінка інтегрального показника інвестиційної привабливості

ТОВ «Кам'яне сузір'я» у 2022 р.

№	Назва показника	Фактичне значення показника, Φ_i	Групова вага, Γ_i , %	Вагомість у групі, B_i , %	Загальна вагомість, b_i , %	Мінім. значення показника, $P_i^{\min}$	Макс. значення показника, $P_i^{\max}$	Оцінка значення показника, P_i , %	Оцінка середнього значення показника, $P_{\text{серед}}$
I.1	Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності)	0,87	20	30	6	1	4	-0,26	3
I.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,17	20	25	5	0,6	2	-1,54	2,5
I.3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,06	20	30	6	0	1	0,36	3
I.4	Частка оборотних засобів в загальній сумі активів	0,71	20	15	3	0,5	1	1,26	1,5
II.1	Коефіцієнт автономії	0,19	30	30	9	0,5	1	-5,58	4,5
II.2	Коефіцієнт фінансової залежності	5,27	30	15	4,5	1	2	19,22	2,25
II.3	Коефіцієнт фінансової стабільності	0,23	30	15	4,5	1	2	-3,47	2,25
II.4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,54	30	20	6	0,2	1	-5,55	3
II.5	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	4,27	30	10	3	0,5	1	22,62	1,5
II.6	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,81	30	5	1,5	0,1	0,5	2,66	0,75
II.7	Коефіцієнт поточних зобов'язань	1	30	5	1,5	0,5	1	1,50	0,75

Продовження таблиці 2.17

III.1	Коефіцієнт оборотності активів	1,03	20	20	4	0,2	1,5	2,55	2
III.2	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,48	20	10	2	0,2	1,5	1,97	1
III.3	Коефіцієнт оборотності запасів	1,95	20	5	1	0,5	3	0,58	0,5
III.4	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,65	20	5	1	0,3	1,5	1,96	0,5
III.5	Операційний цикл підприємства, днів	231,73	20	30	6	160	250	4,78	3
III.6	Фінансовий цикл підприємства, днів	94,24	20	30	6	100	300	-0,17	3
IV.1	Рентабельність операційної діяльності	1,13	30	15	4,5	3	20	-0,50	2,25
IV.2	Коефіцієнт покриття виробничих витрат	0,68	30	15	4,5	0,3	1	2,44	2,25
IV.3	Частка рентабельності продажу продукції	1,05	30	30	9	2	20	-0,48	4,5
IV.4	Рентабельність підприємства	1,02	30	30	9	0,2	1	9,23	4,5
IV.5	Коефіцієнт покриття активів	0,98	30	5	1,5	0,2	4	0,31	0,75
IV.6	Коефіцієнт покриття власного капіталу	0,17	30	5	1,5	0,2	3	-0,02	0,75
	Усього	-	-	-	100	-	-	53,89	50

Таким чином, результати проведеного дослідження засвідчили, що загальний отриманий інтегральний показник мав значення лише 53,89 балів зі 100. Отже, доводиться констатувати, що останнім часом підприємство втрачає інвестиційну привабливість. Фінансовий стан підприємства у 2022 р. був нестабільним, а ліквідність майна не забезпечувала можливість покривати власні зобов'язання наявним майном. Також, ділова активність підприємства скоротилась, що слід пов'язувати з військовими діями, які тривають в нашій країні. Усі ці фактори призвели до того, що механізм забезпечення інвестиційної привабливості можна віднести до неефективного. Отже, потребує розробки комплекс заходів щодо фінансового оздоровлення та забезпечення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» в майбутньому.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної аналітичної оцінки функціонування механізму забезпечення інвестиційної привабливості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що компанія ТОВ «Кам'яне сузір'я» – одне із найбільших сучасних регіональних підприємств каменеобробної промисловості, розташоване в селі Симони Житомирської області Хорошівського району. ТОВ «Кам'яне сузір'я» – каменеобробна компанія, яка виробляє та реалізує різноманітний спектр продукції з граніту та мармуру. Каменеобробна компанія спеціалізується на обробці гранітів знаменитих в усьому світі українських родовищ.

2. Встановлено, що ТОВ «Кам'яне сузір'я» у 2022 р. значно скоротило обсяги господарської діяльності, що слід пов'язувати з наслідками повномасштабного військового нападу росії на Україну. Підприємство втратило велику частину іноземних замовників та внутрішніх ринків збуту продукції. Так, чистий дохід підприємства у 2022 р. становив 34896 тис.грн., що на 40573 тис.грн. або на 53,76 % менше, ніж у 2020 р. Чистий прибуток компанії у 2022 р. був доволі низьким, водночас як негативне слід констатувати його скорочення порівняно з 2020 р. Якщо в 2020 р. він мав значення 2211 тис.грн., то в 2022 р. значення цього індикатора сягало лише 365 тис.грн. або на 83,49 % менше від рівня 2020 р.

3. Аналіз показав, що у 2022 р. загальні обсяги здійснення інвестиційної діяльності підприємства значно скоротились, а саме на 1146 тис.грн., або на 43,44 %, що становило 1492 тис.грн. Підприємство здійснило капітальних інвестицій в сумі 934 тис.грн, що на 792 тис.грн., або на 45,89 % менше, ніж у 2020 р. Водночас, обсяг фінансових інвестицій підприємства становив 558 тис.грн., що на 354 тис.грн., або на 38,83 % менше, ніж у 2020 р.

4. Аналіз показав, що власні джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства становили 343 тис.грн. у 2022 р., що становило 23,0 %

структури. Водночас, основою такого фінансування є позичкові джерела в обсязі 1103 тис.грн. (або 73,90 %), що на 900 тис.грн., або на 44,93 % менше, ніж у 2020 р. Короткострокові кредити банків є найбільш вагомою статтею витрат на фінансування інвестиційної діяльності в сумі 1003 тис.грн., або 67,20 %.

5. Визначено, що ТОВ «Кам'яне сузір'я» провадить власну фінансово-господарську діяльність ефективно, однак у 2022 р. відбулися негативні зрушення. Зокрема, рентабельність операційної, господарської діяльності, виручки від реалізації продукції скоротились порівняно з 2020 р. Важливими індикаторами, які співвідносять витрати і доходи підприємства, є коефіцієнти окупності і покриття витрат. Коефіцієнт покриття виробничих витрат в 2022 р. скоротився на 0,06 пункти порівняно з 2020 р. Водночас, коефіцієнт покриття активів збільшився на 0,69 пункти, що становило у 2022 р. 0,98 пункти.

6. З метою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» нами обрано Методику інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій. Модель передбачає оцінку результатів діяльності підприємств, фірм на основі системи показників, яка забезпечена національною статистикою. Елементами новизни є використання дворівневої системи вагових коефіцієнтів та формалізована схема розрахунків фінансових показників, яка проілюстрована на повномасштабному прикладі. Схема охоплює розрахунок системи показників якісної оцінки фінансового стану підприємства.

7. Доведено, що загальний отриманий інтегральний показник мав значення лише 53,89 балів зі 100. Отже, доводиться констатувати, що останнім часом підприємство втрачає інвестиційну привабливість. Фінансовий стан підприємства у 2022 р. був нестабільним, а ліквідність майна не забезпечувала можливість покривати власні зобов'язання наявним майном. Також, ділова активність підприємства скоротилась, що слід пов'язувати з військовими діями, які тривають в нашій країні. Усі ці фактори призвели до того, що механізм забезпечення інвестиційної привабливості можна віднести до неефективного.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «КАМ'ЯНЕ СУЗІР'Я»

3.1. Формування організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості на підприємстві

Якщо підприємство потребує залучення інвестицій, то керівництво підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я» має сформувавати чітку програму заходів щодо підвищення інвестиційної привабливості.

Підвищення інвестиційної привабливості досягається за допомогою [81]:

- мобілізації та підвищення ефективності використання, соціальних, політичних, економічних, правових та природних факторів зростання продуктивності;
- поліпшення умов функціонування бізнесу як результат підтримки здорової конкуренції, а також мінімізації ризиків.

Підвищення інвестиційної привабливості досягається шляхом розроблення здійснення цільових програм, що формуються за рахунок коштів різних бюджетів.

Чинники, які впливають на інвестиційну привабливість ділять на дві групи: внутрішні та зовнішні. Внутрішні фактори залежать безпосередньо від результату господарської діяльності підприємства. Отже, зміна внутрішніх чинників є основним способом впливу на рівень інвестиційної привабливості підприємства.

До основних внутрішніх факторів, що впливають на інвестиційну привабливість організації, належать [71, с.91]:

- рентабельність;
- ліквідність;
- фінансова стійкість та платоспроможність.

Аналіз, проведений у другому розділі, показав низький рівень рентабельності та ліквідності ТОВ «Кам'яне сузір'я». Також можна помітити значне зростання заборгованості ТОВ «Кам'яне сузір'я» за 2022 рік.

Питання фінансової стійкості нині є досить важливими у сфері управління фінансами українських підприємств. Що стосується саме ТОВ «Кам'яне сузір'я», підвищення його фінансової стійкості за рахунок впливу на внутрішні чинники, можна здійснити реалізувавши ряд заходів. Насамперед необхідно вдосконалення його організаційної структури та структури управління. Необхідно регулярно аналізувати фінансову діяльність підприємства для того, щоб керувати фінансовою стійкістю та контролювати рівень платоспроможності підприємства.

Зовнішнім фактором являється репутація ТОВ «Кам'яне сузір'я» на ринку, тобто його конкурентоспроможність. З розділу другого можемо бачити, що підприємству варто звернути увагу на зовнішні фактори інвестиційної привабливості [47, с.54].

Після проведеного аналізу можна запропонувати наступні заходи, які можуть допомогти забезпечити інвестиційну привабливість ТОВ «Кам'яне сузір'я»:

1. Організація виробництва, результати якого відповідають очікуванням групи споживачів. Говорячи про результати, мається на увазі не тільки споживча якість товару чи послуги, а й його якість з точки зору маркетингової оцінки: ціна, гарантія, гарантійне обслуговування після продажу тощо.

2. Ефективна реалізація поточної маркетингової політики.

3. Створення умов для зниження витрат на поповнення факторів продуктивності – сировини, капіталу, потужності.

4. Створення і підтримування технологічності виробництва над іншими учасниками галузевої структури, у зв'язку з цим необхідне оновлення технологій, які використовуються для виробництва, маркетингу та управління.

5. Планування, організація та реалізація ефективної стратегії у всіх сферах виробництва та маркетингової політики на основі інновацій.

Властивості 1, 4 і 5 дозволяють якісно і точно здійснювати планування і реалізовувати ідеї в технологічному, товарному і маркетинговому аспектах, які є основою конкурентоспроможності продукції і послуг підприємства в довгостроковій перспективі [43, с.36].

У сучасних умовах стійке функціонування промислового підприємства можливе лише за умови своєчасного та якісного впровадження інновацій, які забезпечують оновлення та підвищення ефективності його діяльності. Потенціал компанії в галузі інновацій створюється з цих властивостей, які також дозволяють ідентифікувати тенденції та прогнозувати стан навколишнього середовища в майбутні періоди, виходячи з умов стратегічного планування успішної адаптації до них. На сьогоднішній день інвестиції в інноваційний розвиток діяльності підприємств у сфері підприємництва є найважливішими ключовими драйверами.

Задля підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» варто розглянути механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Це цілеспрямована система діяльності, яка дає можливість досліджувати інноваційні ідеї, інвестиційні можливості та взаємодію всіх учасників інноваційно-інвестиційної діяльності [29, с.100].

Ефективність цього механізму на рівні підприємства полягає у зростанні чистого прибутку, продуктивності праці, а також із зростанням рівнів – організаційного, економічного, науково-технічного, соціального, екологічного тощо. Механізм підвищення інвестиції діяльності підприємства буде являти собою систему, що складається із взаємозалежних компонентів (організаційних, економічних і науково-технічних механізмів), кожен з яких сприяє функціонуванню єдиного цілого.

1. Організаційний механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю формується всередині підприємства і включає сукупність елементів виробничого процесу (праця, засоби праці, предмети праці, інформація), а також сукупність законів і процедур, що регулюють взаємодія та стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності організаційної системи. На цьому етапі

приймаються управлінські рішення, спрямовані на реалізацію інноваційної інвестиційної стратегії, а також загальної стратегії економічного зростання компанії.

2. Економічний механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю – це сукупність методів, важелів і методів управління економічними процесами та економічними об'єктами, що базуються на системі економічних законів, принципів і методів управління, які дозволяють створювати реальні можливості та інвестиції. середовища та стимулюють інвестиційний ринок, що призводить до позитивних економічних результатів.

Це можуть бути фінансові ресурси, певний потенціал, ресурси інвестора, матеріальні ресурси – об'єкти, що здійснюють рух і накопичення інвестицій, інфраструктура – сукупність нефінансових корпорацій, фінансових установ та відносини між ними, кредитні, фінансові та грошові механізми, механізм формування та використання ресурсів (капіталу), механізм контролю витрат, механізм взаємодії з ринком [11, с.276].

3. Науково-технічний механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю – це процес, який об'єднує науку, техніку і виробництво, визначає зміст, порядок розробки та здійснення будь-яких робіт у сфері людської діяльності. Сполучною ланкою цього процесу є науково-технічні знання, виробничий досвід і кадри. Тільки акумулюючи науково-технічні знання, виробничий досвід і робочу силу, ми можемо отримати інновації. Рушійними силами науково-технічної діяльності є знання. З розвитком знань зростає й можливість суспільства, що стимулює, у свою чергу, подальший розвиток знань. Зв'язок між потребами суспільства і розвитком знань є основним джерелом науково-технічного розвитку.

Схема організаційно-економічного механізму підвищення інвестиційної привабливості за рахунок інновацій у ТОВ «Кам'яне сузір'я» наведена на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Запропонований організаційно-економічний механізм підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» (розроблено автором)

Даний механізм підвищення інвестиційної привабливості має виконувати такі функції в ТОВ «Кам'яне сузір'я»:

- 1) організація виробництва;
- 2) створення умов для науково-технічного розвитку;
- 3) формування інноваційного портфолію;
- 4) аналіз і контроль грошових потоків, пов'язаних з реалізацією інноваційних проектів;
- 5) формування інвестиційного портфеля;
- 6) аналіз та моніторинг показників інвестиційних проектів;
- 7) взаємозв'язок усіх структурних елементів виробництва в цілісну систему.

Інновації необхідні для оптимального інноваційного портфеля та

отримання високих фінансових та економічних результатів від цієї діяльності. Інноваційне портфоліо включає проекти різного масштабу, терміну реалізації та принципів реалізації. У зв'язку з цим зміст портфоліо досить часто повинен піддаватися аудиту та оновленню [20, с.67].

Інноваційне портфоліо, компанія здатна генерувати інновації власного дизайну або закуплені інновації, розробляти інновації для впровадження або самостійно впроваджувати їх у своє виробництво. Важливу роль в інноваційній діяльності відіграють людські ресурси, а саме їх освітній рівень, рівень інноваційної культури, сприйняття та впровадження інноваційних ідей.

Дослідження різних аспектів інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва призвело до наступних результатів. Розвиток ТОВ «Кам'яне сузір'я» з точки зору залучення інвестицій для впровадження інноваційної діяльності, можна схематично представити у вигляді послідовності подій, які визначають етапи цього процесу (рис. 3.2).

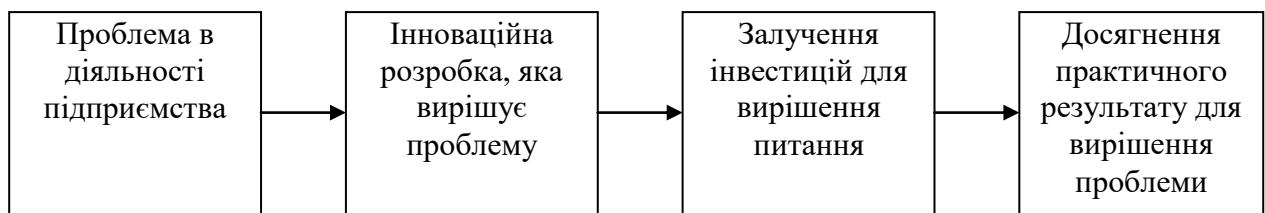

Рис. 3.2. Схема практичного розвитку ТОВ «Кам'яне сузір'я» шляхом залучення інвестицій для впровадження інновацій (розроблено автором)

Таким чином, інноваційно-інвестиційна активність підприємництва значною мірою визначається своєчасністю залучення інвестицій у діяльність підприємницьких структур для ефективного вирішення проблем, що існують на даному етапі розвитку, шляхом впровадження інноваційних методів практичного вирішення цих проблем [2, с.47].

Інноваційність є одним із найважливіших факторів виживання, зростання та розвитку підприємств та економік. Конкурентоспроможність економіки в глобальному масштабі все більше залежить від здатності економік окремих

країн бути лідерами у створенні та впровадженні конкретних інновацій.

Операції, засновані на інноваціях, відіграють ключову роль у створенні та підтримці конкурентної переваги. А саме від швидкості та спритності управління інноваційним процесом залежить перевага організації над існуючими конкурентами. Ключові концепції зміцнення конкурентної переваги базуються на збільшенні продуктивності, що веде до лідерства за витратами, та/або диференційованої пропозиції саме через інвестиції в інновації, знання та нові технології [2, с.48].

Таким чином, інновації є основним рушієм економічних перетворень і розвитку. Вони часто передбачають значні капіталовкладення і є невизначеним, ризикованим заходом, що ускладнює мобілізацію необхідних ресурсів. Однак необхідно підкреслити, що інвестиції в дослідження та розробки повинні бути пов'язані з політикою, спрямованою на вирішення широкого кола інших перешкод, які можуть перешкоджати появі інноваційних систем, і підтримувати їх.

3.2. Розробка проєкту щодо підвищення інвестиційної привабливості шляхом впровадження еко-інновацій на підприємстві

Інновації є основною рушійною силою розвитку підприємств, національних економік і суспільства в цілому. Вони відіграють ключову роль у розвитку економіки, заснованої на знаннях. Інноваційність передбачає ефективне впровадження нових ідей для вдосконалення бізнесу, яке узгоджується з потребами клієнтів і змінами на ринку. У сучасному бізнесі помітна поява великої кількості інновацій, а тому конкуренція стає вирішальним фактором [15, с.82].

Інновації стають фундаментальним чинником життєздатності підприємства та його подальшого розвитку в глобалізованому економічному середовищі. В умовах глобальної економічної кризи інвестування в інновації є найкращим способом її подолання.

Навколишнє середовище мінливе, а майбутні події з кожним днем стають все більш невизначеними та непередбачуваними. Таким чином, сучасне середовище характеризується складністю, турбулентністю, глобалізацією та загальним комплексом нових рис. Розрив навколишнього середовища спонукає організації починати з великих і швидких змін, змін у поглядах на себе та навколишнє середовище, спосіб їх діяльності в навколишньому середовищі та їх повсякденний бізнес.

Інновації відіграють ключову роль у переході виробничих галузей до сталого виробництва, а еволюція ініціатив у сфері сталого виробництва сприяла екологічним інноваціям. У міру розвитку цих ініціатив процес їх реалізації стає дедалі складнішим, і промисловості необхідно прийняти підхід, який може інтегрувати різні елементи екологічних інновацій, щоб отримати максимальну користь для навколишнього середовища. Такі просунуті, багаторівневі екоінноваційні процеси часто називають системними інноваціями – інноваціями, що характеризуються змінами в тому, як функціонує суспільство та як задовольняються його потреби [15, с.86].

Еко-інновацій – це нові рішення в діяльності компанії, мета концепції – зменшити вплив виробництва та споживання на навколишнє середовище. Екоінновації, включаючи інновації в продуктах, інновації в процесах та організаційні інновації, можуть призвести як до поступових, так і до радикальних змін у компанії.

Еко-інновація може надати ТОВ «Кам'яне сузір'я» переваги над конкурентами, що може позитивно вплинути на ефективність бізнесу або позитивно вплинути на імідж компанії (це підприємство може сприйматися як екологічно чисте, інноваційне та сучасне), що також може призвести до багатьох переваг, як, наприклад, збільшення конкурентної переваги або залучення нових інвестицій.

За останні два десятиліття у всьому світі спостерігалось значне збільшення споживання каменю, що можна пояснити швидким зростанням населення та економічним зростанням приблизно на 1,08 і 2,36 % відповідно. Збільшення

попиту на природне каміння призводить до значного зростання бізнесу кам'яної промисловості. Наприклад, обсяг каменю, що експортується Індією, за три роки (2020–2022 р.) зріс на 40,47 %. У той же час видобуток та обробка природного каменю виконуються сучасними методами, які постійно підвищують швидкість виробництва продукції з природного каменю, разом з цим збільшуються відходи каменеобробних підприємств.

У зв'язку з великою кількістю операцій з обробки каменю кам'яні відходи тепер стали критичною екологічною проблемою та загрозою для сучасної цивілізації. Зазвичай природний камінь має два типи відходів обробки: твердий і напіврідкий шлам.

Напіврідкий шлам містить певний відсоток води. Наприклад, одна тонна шламу, яку отримано під час різання містить 35–45 % води. Після висихання шлам забруднює навколишнє середовище пилом, який може потрапляти на сільськогосподарські угіддя (або прилеглі території), що робить їх неродючими. Крім того, шлам забруднює поверхневі та ґрунтові води.

Шлам є побічним продуктом, що утворюється під час обробки (різання та шліфування) граніту. Під час роботи каменеобробних підприємств частки граніту стають колоїдними відходами після контакту з водою. Коли ці колоїдні відходи потрапляють на полігон, вміст води значно зменшується в основному за рахунок випаровування, поступово шлам стає порошкоподібною масою. За однією з оцінок, приблизно 65 % відходів утворюється під час різних промислових процесів на граніті.

Одним із напрямів утилізації шламу каменеобробних підприємств є використання шламу як домішок до продукції при керамічних виробів. З іншого боку, в керамічній промисловості має триматися під суворим контролем пластичність та екструзійна поведінка сировини. У випадку надмірної пластичності глини, її необхідно знежирювати домішками інших гірських порід (наприклад, піском або шлаком).

Інвестиційним проектом пропонується налагодити виробництво керамічних виробів з використанням відходів каменеобробного виробництва,

шламу, що забезпечить, з одного боку, утилізацію побічних відходів виробництва, а також, забезпечить підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» як екологічно активного підприємства.

Напрями використання шламу при виробництві нових видів продукції ТОВ «Кам'яне сузір'я» представлено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Напрями використання шламу при виробництві нових видів
продукції ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Вид продукції, що пропонується до виготовлення за проектом	Перспективи використання відходів (шламу)
Виробництво цементу та бетону	Одним з найкращих рішень утилізації кам'яних відходів є виготовлення з них різних цементних композитів завдяки економічним та екологічним перевагам, що досягаються при цьому. Кам'яні відходи виконують зокрема функції наповнювача порожнеч між піщинками. Підвищення щільності упаковки композитів призводить до поліпшення таких показників, як міцність на стиск, розрив та вигин, й сприяє вирішенню проблеми стійкості до стирання із зменшенням коефіцієнта проникнення хлоридних іонів шляхом утворення щільної мікроструктури
Виробництво штучного каменю	Відходи кам'яної суспензії, що утворюються в процесі обробки граніту, можуть бути успішно застосовані як сировина для виробництва штучного каменю. Практика показала, що такі штучні камені найбільш доцільно використовувати при виготовленні пам'ятників та оздоблення інтер'єру. Також утилізація порошку зі шламів сприятиме зменшенню забруднення навколишнього середовища, спричиненого безладним скиданням кам'яної суспензії на відкриту територію та в каналізаційні системи.
Кам'яне литво	Кам'яне литво — це склокристалічні матеріали та вироби, одержані при кристалізації петрургічного розплаву при його охолодженні. Регулюючи хімічний склад шихти, температурно-часові режими варіння, кристалізації та випалу, одержують вироби з високою хімічною, термо- і зносостійкістю та значною механічною міцністю.
Виробництво керамічної цегли та плитки	З огляду на високий вміст у відходах каменевидобування і каменеобробки польового шпату та інших фельдшпатоїдних мінералів (кальсіліту, нефеліну, лейцити) перспективним напрямком їх використання є керамічні технології, де ці відходи можуть бути застосовані як інтенсифікатори спікання.

В подальшій розробці проєкту слід виокремити чіткий план дій та відповідальних за кожного з них (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Основні етапи реалізації проекту на підприємстві ТОВ «Кам'яне сузір'я»

Етапи проекту	01.09.2023 – 30.11.2023	01.12.2023 – 01.03.2024	01.04.2024 – 01.06.2024	01.06.2024 – 01.07.2024	01.07.2024 – 01.09.2024
Визначення виробничої потужності обладнання для переробки шламу	+				
Розробка бізнес-плану	+				
Збір вихідних даних необхідних для реалізації проекту	+	+			
Отримання технічних умов приєднання електронних мереж		+			
Виконання проєктних робіт			+		
Вибір та поставка основного обладнання				+	
Виконання будівельно-монтажних та пуско-налагоджувальних робіт				+	
Регуляторний блок: - отримання ліцензій; - отримання дозволів з відповідних органів; - організація роботи на ринку керамічних виробів					+

Давайте розглянемо основні причини впровадження переробки відходів каменеобробного виробництва:

1. Впровадження екологічно чистих технологій.
2. Витіснення складової переробки відходів каменеобробного виробництва як нового сировинного ресурсу, що застосовується в промисловості керамічних виробів.
3. Впровадження додаткового джерела отримання прибутку для підприємства.
4. Залучення інвесторів в діяльність компанії.

Процес розробки та впровадження еко-інновацій є в достатній мірі складним, так як існує ряд бар'єрів, що гальмують його:

1) економічні бар'єри (ринкові ціни, які повністю не відображають вироблення продукції або послуг, наприклад, витрати на охорону здоров'я із-за забруднення повітря в містах; збільшення витрат на інвестиції в природоохоронні технології із-за їх передбачуваного ризику; розмір початкових інвестицій; складність переходу від традиційних технологій до екологічних);

2) відсутність нормативно-правової бази, регулюючої взаємовідносини у сфері еко-інновацій;

3) недостатність розробленості теми на теоретичному рівні, відсутність чітко сформульованої методологічної бази, малої кількості досліджень у даній області;

4) недостатня розробленість інструментів оцінки ризиків і доходності від впровадження еко-інновацій.

Тому в подальших розрахунках слід врахувати всі можливі витрати та ризики проєкту, щоб розуміти економічну обґрунтованість та корисність для підприємства та інвестора.

Більшість переваг утилізації відходів каменеобробного виробництва пов'язані з навколишнім середовищем, оскільки вони виробляють нові види продукції для домашнього та промислового використання.

Окрім позитивного впливу на навколишнє середовище, ТОВ «Кам'яне сузір'я» сприятиме побудові циклічної економіки, в якій більше галузей можуть стати стійкими та самодостатніми, використовуючи свої відходи для отримання еко-продукції. Зі збільшенням кількості об'єктів створюються нові робочі місця в різних галузях, що значно впливає на якість життя в багатьох громадах по всьому світу.

Отже, вплив проєкту налагодження виробництва керамічних виробів з використанням відходів каменеобробного виробництва, шламу на забезпечення, з одного боку, утилізації побічних відходів виробництва, а також, забезпечення підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» як екологічно активного підприємства представлено на рис. 3.3.

Рис. 3.3. Вплив проєкту на інвестиційну привабливість ТОВ «Кам'яне сузір'я» (розроблено автором)

Таким чином, основною та найбільш загальною метою залучення інвестицій в інноваційний проєкт є підвищення ефективності економічної діяльності підприємства ТОВ «Кам'яне сузір'я». Тобто результатом підвищення інвестиційної привабливості за грамотного управління має стати зростання активів компанії та інших показників її діяльності. Налагодження виробництва з використанням шламу має достатній рівень ризику, але позитивний вплив на навколишнє середовище та економічно вигідно для діяльності компанії. Даний проєкт може вплинути на показники фінансової стійкості, за рахунок підвищення рівня доходу, збільшити рівень конкурентоспроможності, через покращення репутації компанії, що в свою чергу може призвести до підвищення інвестиційної привабливості підприємства в цілому. Зростання виробничого потенціалу, також, може слугувати вагомим чинником у забезпеченні стійкого конкурентного розвитку підприємства на ринку.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів

В процесі дослідження економічної ефективності реалізації інвестиційного проекту ТОВ «Кам'яне сузір'я» необхідно, передусім, визначити планові обсяги реалізації нового виду продукції з вмістом шламу, що представлено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Планові обсяги виробництва нової продукції за інвестиційним проектом на підприємстві ТОВ «Кам'яне сузір'я», грн.

Вид продукції	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік
Виробництво цементу та бетону	534877	615108	707375	813481	935503
Виробництво штучного каменю	1901784	2187052	2515109	2892376	3326232
Кам'яне литво	1248046	1435253	1650541	1898122	2182840
Виробництво керамічної цегли та плитки	2258369	2597124	2986692	3434697	3949901
Разом	5943075	6834537	7859717	9038675	10394476

Результати проведених досліджень засвідчили, що в перший рік планується налагодити виробництво нового виду продукції з вмістом шламу в обсязі 5943075 грн. Поступово обсяги виробництва продукції будуть зростати, що до кінця 5 року проекту дозволить забезпечити обсяги господарської діяльності в сумі 10394476 грн.

Для забезпечення виробничої діяльності підприємству необхідно закупити та встановити нове технологічне обладнання. Інвестиції на придбання та установку виробничого обладнання для ТОВ «Кам'яне сузір'я» будуть складати приблизно 12 млн грн., до цієї суми входить:

- вартість обладнання: обладнання для виробництва цементу та бетону; виробнича лінія для виробництва штучного каменю; устаткування для виготовлення кам'яного литва; прес-форми для виробництва керамічної цегли та плитки – 9 млн.грн.;

- монтажні роботи – 2 млн грн.;

- інші витрати на матеріали та транспортування – 1 млн грн.

Отже, сумарні капітальні вкладення для введення в експлуатацію виробничого устаткування складатимуть – 12 млн. грн, які потім амортизуються. Розрахуємо річну амортизацію обладнання лінійним способом. Очікуваний термін корисного використання виробники закладають 15 років. За розрахунками отримали, що річна сума амортизації дорівнює 800 тис. грн.

Для постійного обслуговування обладнання потрібно взяти двох операторів. Оклад одного становить в середньому 26000 грн в місяць. Виходячи з цих даних, розрахуємо річні витрати на оплату праці, пов'язані із введенням виробничого обладнання, які становитимуть 624000 грн.

Також необхідно закласти можливі витрати на ремонт обладнання. Так як ремонт здійснюватиметься оператором, то витрати будуть пов'язані тільки з купівлею запасних частин. Так як на нове обладнання діє гарантія 5 років на основні компоненти установки, потрібно буде щороку проводити заміну деяких дрібних деталей. Варто виділити приблизно 150000 грн. на рік.

Усі поточні витрати, пов'язані з експлуатацією виробничого обладнання, зведемо в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Операційні витрати проєкту, грн.

Види витрат	Сума
Амортизація	800000
Заробітна плата	624000
ЄСВ	137280
Матеріали	150000
Усього	1711280

Отже, річні експлуатаційні витрати у проєкті становлять 1,711 млн грн.

В перший рік впровадження проєкту варто врахувати витрати на проєктну документацію та дозволи установки виробничого обладнання – 200000 грн.

Ставка дисконтування буде становити 30%, враховуючи, що облікова ставка НБУ – 25%, і 5% – премія за ризик.

Очікувані доходи від реалізації проєкту будуть щорічно збільшуватись приблизно на 15%, витрати – 10%.

Основні дані, які будемо використовувати в подальших розрахунках економічної ефективності проєкту підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Дані для розрахунку показників ефективності проєкту

Показники	Значення
Інвестиції, грн	12 000 000
Щорічні витрати по проєкту, грн	1 711 280
Термін експлуатації, років	15
Грошові потоки по рокам, грн.:	
1 рік	5 943 075
2 рік	6 834 537
3 рік	7 859 717
4 рік	9 038 675
5 рік	10 394 476
Ставка дисконтування, %	30
Допустимий для підприємства термін окупності інвестицій, років	5

Проведемо прорахунок чистої теперішньої вартості проєкту. Чиста теперішня вартість (Net Present Value – NPV) – це вартість усіх майбутніх грошових потоків (позитивних та негативних) протягом усього життя інвестицій, знижених на сьогоднішній день [53]. Під час обчислення NPV ми коригуємо прогнозований дохід та витрати, щоб відобразити теперішню вартість грошових коштів.

Розрахунок NPV інвестиційного проєкту наведено в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Розрахунок чистої теперішньої вартості проєкту (NPV)

t	IC	Bt	Ct	Bt-Ct	Кд $1/(1+i)^t$	Чисті дисконт. надходж.	NPV
0	12 000 000				1		1 158 559
1		5 943 076	1 911 280	4 031 796	0,769	3 101 381	
2		6 834 537	1 882 408	4 952 129	0,592	2 930 254	
3		7 859 718	2 070 649	5 789 069	0,455	2 634 988	
4		9 038 675	2 277 714	6 760 962	0,350	2 367 201	
5		10 394 477	2 505 485	7 888 992	0,269	2 124 735	
						13 158 559	

Розрахунок NPV проєкту було здійснено за наступною формулою [2, с.65]:

$$NPV = \sum_{k=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^n} - IC \quad (3.1)$$

де B_t – вигоди проєкту в рік t ;

C_t – витрати проєкту в рік t ;

i – ставка дисконтування;

IC – первісні інвестиції.

– якщо $NPV > 0$ - то проєкт можна розглянути на прийняття;

– якщо $NPV = 0$ - то проєкт не спричинить ні прибутків, ні збитків;

– якщо $NPV < 0$ - то проєкт буде збитковим.

NPV проєкту встановлення біогазової станції становить 2 713 157 грн, це позитивний значення і свідчить про те, що проєкт можна рекомендувати для фінансування.

Наступним етапом буде розрахунок індексу рентабельності інвестицій. Індекс рентабельності інвестицій (Profitability Index – PI) – це міра привабливості проєкту та інвестицій [15, с.90].

PI проєкту розраховано за наступною формулою [15, с.90]:

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^n}}{IC} \quad (3.2)$$

$$PI = 13\,158\,559 / 12\,000\,000 = 1,097.$$

Проведемо розрахунок дисконтованого коефіцієнта рентабельності інвестицій (DROI) [15, с.91]:

$$DROI = PI - 1 \quad (3.3)$$

$$DROI = 1,097 - 1 = 0,097.$$

З наведених вище розрахунків PI та DROI можемо бачити що їх значення більше одиниці та нуля, що свідчить про те, що проєкт можна приймати.

Обчислення внутрішньої норми доходності (Internal Rate Of Return – IRR), для якої чиста нинішня вартість (NPV) дорівнює нулю (коли майбутні грошові потоки, що користуються часом, дорівнюють початковій інвестиції) [57]. IRR – це річний показник прибутку, яка також використовується для оцінки

фактичних показників інвестицій. Розрахунок IRR буде проведений наступною формулою [20, с.38]:

$$IRR = A + \frac{a \times (B - A)}{(a - b)} \quad (3.4)$$

де А – величина ставки дисконтування, при якій NPV позитивна;

В – величина ставки дисконтування, при якій NPV негативна;

а – величина позитивної NPV, при величині ставки дисконтування А;

б – величина негативної NPV, при величині ставки дисконтування В/

Прорахунок внутрішньої норми доходності, буде проводитись при двох ставках дисконту 30% та 35%. Всі розрахунки наведено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Обчислення NPV інвестиційного проекту
(при ставках дисконтування 30% та 35%)

Періоди	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік
Ставка дисконту 30%					
-12 000 000	4 031 796	4 952 129	5 789 069	6 760 962	7 888 992
-12 000 000	3 101 381	2 930 254	2 634 988	2 367 201	2 124 735
-12 000 000	-8 898 619	-5 968 365	-3 333 377	-966 176	1 158 559
Ставка дисконту 15%					
-12 000 000	4 031 796	4 952 129	5 789 069	6 760 962	7 888 992
-12 000 000	2 986 515	2 717 218	2 352 921	2 035 511	1 759 352
-12 000 000	-9 013 485	-6 296 267	-3 943 346	-1 907 835	-148 483

Отже, можна розрахувати IRR інвестиційного проекту:

$$IRR = 30 + \frac{1158559 \times (35 - 30)}{(1158559 + 148483)} = 34,4$$

Отже, інвестиції в середньому дадуть 34,4% доходу.

Проведемо обчислення дисконтованого терміну окупності інвестиції (Discounted payback period – DPP) за наступною формулою [20, с.40]:

$$DPP = t + \frac{KVP_t}{PV_{t+1}} \quad (3.5)$$

де t – рік останнього від’ємного значення кумулятивної вартості;

KVP_t – кумулятивна вартість t року (останнє від’ємне значення);

PV_{t+1} – дисконтована вартість грошового потоку у $t+1$ році, грн.

$$DPP = 4 + \frac{|-966176|}{2124735} = 4,46$$

Дисконтований термін окупності становить 4 роки та 6 місяців. інвестицій.

Прорахунок коефіцієнту вигоди-витрати (Benefit/Cost Ratio – BCR) використовується в аналізі економічної ефективності для визначення життєздатності грошових потоків, що утворюються з проекту.

BCR порівнює теперішню вартість усіх вигод, отриманих від проекту, до теперішньої вартості всіх витрат. Обчислення зроблено за наступною формулою [35, с.312]:

$$BCR = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}} \quad (3.6)$$

Розрахунки наведені в табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Обчислення коефіцієнту BCR інвестиційного проекту

t	Bt	Ct	Кд $1/(1+i)^t$	Bt/Кд	Ct/Кд
1	5 943 076	1 911 280	0,769	7 725 998	2 484 664
2	6 834 537	1 882 408	0,592	11 550 368	3 181 270
3	7 859 718	2 070 649	0,455	17 267 800	4 549 215
4	9 038 675	2 277 714	0,350	25 815 361	6 505 378
	10 394 477	2 505 485	0,269	38 593 964	9 302 691
Всього:				100 953 491	26 023 218

Отже, $BCR = 3,88$.

Таким чином, значення коефіцієнту вигоди-витрати дає можливість стверджувати про перспективність реалізації даного інвестиційного проекту.

Розрахунки інвестиційних показників економічної доцільності проекту налагодження виробництва нової еко-продукції за інвестиційним проектом на підприємстві ТОВ «Кам'яне сузір'я» дають можливість зробити загальний висновок зведений в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Інвестиційні показники ефективності реалізації проекту ТОВ «Кам'яне сузір'я»

№	Інвестиційні показники	Значення
1	Чиста теперішня вартість, NPV, грн	1158559
2	Індекс рентабельності інвестицій, PI	1,097
3	Дисконтований коефіцієнт рентабельності інвестицій, DROI	0,097
4	Внутрішня норма доходності, IRR, %	34,43
5	Дисконтований термін окупності інвестиції, DPP, років	4,46
6	Коефіцієнт вигоди-витрати, BCR	3,88

Таким чином, проєкт впровадження еко-інновацій, інвестиції якого становлять 12 млн грн, окупиться приблизно за 4,5 роки. Чиста теперішня вартість проєкту становить 1 158 559 грн, при ставці дисконтування 30%. Внутрішня норма доходності становить 34,43%, коефіцієнт вигоди-витрат має значення 3,88. Виходячи з вище сказаного, можна дійти висновку, що застосування комплексу рішень щодо налагодження виробництва нової продукції з використанням відходів основного виробництва більш ніж доцільно, оскільки це екологічно безпечно, а й економічно вигідно. Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» від реалізації цього проєкту отримає, як економічний так і соціальний ефект, що дасть можливість інвестиційну привабливість компанії на ринку.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного дослідження напрямів удосконалення організаційно-методичних засад забезпечення інвестиційної привабливості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Визначено, що питання фінансової стійкості нині є досить важливими у сфері управління фінансами українських підприємств. Що стосується саме ТОВ «Кам'яне сузір'я», підвищення його фінансової стійкості за рахунок впливу на внутрішні чинники, можна здійснити реалізувавши ряд заходів. Насамперед необхідно вдосконалення його організаційної структури та структури управління. Необхідно регулярно аналізувати фінансову діяльність підприємства для того, щоб керувати фінансовою стійкістю та контролювати рівень платоспроможності підприємства.

2. Обґрунтовано, що задля підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» варто розглянути механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Це цілеспрямована система діяльності, яка дає можливість досліджувати інноваційні ідеї, інвестиційні можливості та взаємодію всіх учасників інноваційно-інвестиційної діяльності. Ефективність цього механізму на рівні підприємства полягає у зростанні чистого прибутку, продуктивності праці, а також із зростанням рівнів – організаційного, економічного, науково-технічного, соціального, екологічного тощо.

3. Узагальнено, що інновації є основним рушієм економічних перетворень і розвитку. Вони часто передбачають значні капіталовкладення і є невизначеним, ризикованим заходом, що ускладнює мобілізацію необхідних ресурсів. Однак необхідно підкреслити, що інвестиції в дослідження та розробки повинні бути пов'язані з політикою, спрямованою на вирішення широкого кола інших перешкод, які можуть перешкоджати появі інноваційних систем, і підтримувати їх.

4. Встановлено, що еко-інновація може надати ТОВ «Кам'яне сузір'я» переваги над конкурентами, що може позитивно вплинути на ефективність

бізнесу або позитивно вплинути на імідж компанії (це підприємство може сприйматися як екологічно чисте, інноваційне та сучасне), що також може призвести до багатьох переваг, як, наприклад, збільшення конкурентної переваги або залучення нових інвестицій.

5. Обґрунтовано, що інвестиційним проектом пропонується налагодити виробництво керамічних виробів з використанням відходів камінеобробного виробництва, шламу, що забезпечить, з одного боку, утилізацію побічних відходів виробництва, а також, забезпечить підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» як екологічно активного підприємства. Даний проєкт може вплинути на показники фінансової стійкості, за рахунок підвищення рівня доходу, збільшити рівень конкурентоспроможності, через покращення репутації компанії, що в свою чергу може призвести до підвищення інвестиційної привабливості підприємства в цілому. Зростання виробничого потенціалу, також, може слугувати вагомим чинником у забезпеченні стійкого конкурентного розвитку підприємства на ринку.

6. Доведено, що проєкт впровадження еко-інновацій, інвестиції якого становлять 12 млн грн, окупиться приблизно за 4,5 роки. Чиста теперішня вартість проєкту становить 1 158 559 грн, при ставці дисконтування 30%. Внутрішня норма доходності становить 34,43%, коефіцієнт вигоди-витрат має значення 3,88. Виходячи з вище сказаного, можна дійти висновку, що застосування комплексу рішень щодо налагодження виробництва нової продукції з використанням відходів основного виробництва більш ніж доцільно, оскільки це екологічно безпечно, а й економічно вигідно. Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» від реалізації цього проєкту отримає, як економічний так і соціальний ефект, що дасть можливість інвестиційну привабливість компанії на ринку.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження організаційно-методичних засад забезпечення інвестиційної привабливості підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Запропоновано розглядати інвестиційну привабливість діючого суб'єкта підприємництва як інтегральний показник, що позитивно характеризує в динаміці сукупність показників фінансової звітності, конкуренто- та кредитоспроможності суб'єкта підприємництва, з метою максимізації прибутку інвестора та мінімізації ризиків у майбутньому.

2. Узагальнено, що інвестиційна привабливість підприємства - це його інтегральна характеристика як об'єкта майбутнього інвестування з позиції перспектив розвитку (динаміки обсягів продажу, конкурентоспроможності продукції), ефективності використання ресурсів і активів, їхньої ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості, а також низки неформалізованих показників (професійні здібності керівництва, галузева та регіональна приналежність підприємства, стадія життєвого циклу, добросовісність підприємства як партнера).

3. Обґрунтовано, що представлений підхід до формування МЗПП уможливить ефективне його функціонування та забезпечить необхідний рівень інвестиційної привабливості підприємства. Це дозволить компанії успішно залучати інвестиції у свій розвиток і тим самим посилювати конкурентні позиції у бізнес-середовищі. Чітка робота розробленого механізму є результатом злагодженої взаємодії субмеханізмів і всіх елементів. Тому важливою і перспективною є розробка організаційного забезпечення функціонування МЗПП.

4. Встановлено, що методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства, напрями і методики її аналізу залежать від мети оцінки, що обумовлена в першу чергу цілями, які поставив перед собою інвестор. У вітчизняній практиці науковці використовують різноманітні підходи оцінки

інвестиційної привабливості, які визначають саме сутність методик, що застосовуються.

5. Визначено, що компанія ТОВ «Кам'яне сузір'я» – одне із найбільших сучасних регіональних підприємств каменеобробної промисловості, розташоване в селі Симони Житомирської області Хорошівського району. ТОВ «Кам'яне сузір'я» – каменеобробна компанія, яка виробляє та реалізує різноманітний спектр продукції з граніту та мармуру. Каменеобробна компанія спеціалізується на обробці гранітів знаменитих в усьому світі українських родовищ.

6. Аналіз показав, що у 2022 р. загальні обсяги здійснення інвестиційної діяльності підприємства значно скоротились, а саме на 1146 тис.грн., або на 43,44 %, що становило 1492 тис.грн. Підприємство здійснило капітальних інвестицій в сумі 934 тис.грн, що на 792 тис.грн., або на 45,89 % менше, ніж у 2020 р. Водночас, обсяг фінансових інвестицій підприємства становив 558 тис.грн., що на 354 тис.грн., або на 38,83 % менше, ніж у 2020 р.

7. Аналіз показав, що власні джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємства становили 343 тис.грн. у 2022 р., що становило 23,0 % структури. Водночас, основою такого фінансування є позичкові джерела в обсязі 1103 тис.грн. (або 73,90 %), що на 900 тис.грн., або на 44,93 % менше, ніж у 2020 р. Короткострокові кредити банків є найбільш вагомою статтею витрат на фінансування інвестиційної діяльності в сумі 1003 тис.грн., або 67,20 %.

8. Доведено, що загальний отриманий інтегральний показник мав значення лише 53,89 балів зі 100. Отже, доводиться констатувати, що останнім часом підприємство втрачає інвестиційну привабливість. Фінансовий стан підприємства у 2022 р. був нестабільним, а ліквідність майна не забезпечувала можливість покривати власні зобов'язання наявним майном. Також, ділова активність підприємства скоротилась, що слід пов'язувати з військовими діями, які тривають в нашій країні. Усі ці фактори призвели до того, що механізм забезпечення інвестиційної привабливості можна віднести до неефективного.

9. Обґрунтовано, що задля підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» варто розглянути механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Це цілеспрямована система діяльності, яка дає можливість досліджувати інноваційні ідеї, інвестиційні можливості та взаємодію всіх учасників інноваційно-інвестиційної діяльності. Ефективність цього механізму на рівні підприємства полягає у зростанні чистого прибутку, продуктивності праці, а також із зростанням рівнів – організаційного, економічного, науково-технічного, соціального, екологічного тощо.

10. Обґрунтовано, що інвестиційним проектом пропонується налагодити виробництво керамічних виробів з використанням відходів каменеобробного виробництва, шламу, що забезпечить, з одного боку, утилізацію побічних відходів виробництва, а також, забезпечить підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Кам'яне сузір'я» як екологічно активного підприємства. Даний проєкт може вплинути на показники фінансової стійкості, за рахунок підвищення рівня доходу, збільшити рівень конкурентоспроможності, через покращення репутації компанії, що в свою чергу може призвести до підвищення інвестиційної привабливості підприємства в цілому. Зростання виробничого потенціалу, також, може слугувати вагомим чинником у забезпеченні стійкого конкурентного розвитку підприємства на ринку.

11. Доведено, що проєкт впровадження еко-інновацій, інвестиції якого становлять 12 млн грн, окупиться приблизно за 4,5 роки. Чиста теперішня вартість проєкту становить 1 158 559 грн, при ставці дисконтування 30%. Внутрішня норма доходності становить 34,43%, коефіцієнт вигоди-витрат має значення 3,88. Виходячи з вище сказаного, можна дійти висновку, що застосування комплексу рішень щодо налагодження виробництва нової продукції з використанням відходів основного виробництва більш ніж доцільно, оскільки це екологічно безпечно, а й економічно вигідно. Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я» від реалізації цього проєкту отримає, як економічний так і соціальний ефект, що дасть можливість інвестиційну привабливість компанії на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балдинюк А. Г. Побудова та реалізація інвестиційних стратегій розвитку підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 12. С. 30–34.
2. Бардиш Г. О. Проектний аналіз : підручник; Мін-во освіти і науки України, НБУ, Львівський банківський ін-т. 2-ге вид., стереот. К. : Знання, 2012. 415 с.
3. Білик В. В. Інвестиційна привабливість та її оцінка для розробки інвестиційної стратегії підприємства. Україна-ЄС. Сучасні технології, економіка та право = Ukrain-EU. Modern technology, business and law : зб. міжнар. наук. праць (30.03-02.04 2015 р., Кошице, Словаччина). Ч.1. Чернігів : ЧНТУ, 2015. С. 59–60.
4. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент : підручник. К. : Ельза-Ніка-Центр, 2011. 448 с.
5. Близнюк А. О., Шершенюк О. М. Інвестиційна діяльність в період економічної кризи. Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 11. С. 4–6.
6. Бондар М. І. Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю : монографія. К. : КНЕУ, 2013. 256 с.
7. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика : навч. посібник. К. : Знання, 2016. 470 с.
8. Боярко І. М., Грищенко Л. Л. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 400 с.
9. Бродюк І. В. Стратегічний аналіз інвестиційного розвитку підприємства. Економіка та держава. 2015. № 4. С. 131–133.
10. Бушовська Л.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. Економіка і суспільство. 2021. Вип. 11. С. 170–176.
11. Василенко В. О., Шматько В. Г. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. К. : ЦУЛ, 2019. 439 с.
12. Васюренко О. Оцінювання й оптимальне прогнозне планування

інвестиційної діяльності. Банківська справа. 2021. № 6. С. 33–37.

13. Вахович І. М., Денисюк Г. Л. Концептуальні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону. Актуальні проблеми економіки. 2021. №1. С. 138–145.

14. Верба В. А. Проектний аналіз : підручник; КНЕУ. К. : КНЕУ, 2013. 322 с.

15. Войнаренко М. П., Єпіфанова Ю. І. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2022. 188 с.

16. Волошин О. Ф., Машенко С. О. Моделі та методи прийняття рішень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., перероб. та допов. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. 336 с.

17. Гайдучий А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_04_4_119_uk.pdf

18. Гончаров В., Горова О. Розвиток інвестиційної діяльності промислового підприємства. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/knp/171/knp171_120-122.pdf

19. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

20. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. Інвестування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., допрац. і доп. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2017. 404 с.

21. Гришова І. Ю., Стоянова-Коваль С. С. Аналітичне забезпечення економічного розвитку підприємств з позицій інвестиційної привабливості. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2015. № 2 (2). С. 195–203.

22. Гулько В. І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств. Фінансовий простір. 2013. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_18.

23. Денисенко М., Голубєва Т., Колос І. Інформаційне забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. URL:

http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/vnulp/menegment/2009_647/08.pdf

24. Дзеніс В.О. Міжнародна інвестиційна привабливість підприємства. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2017. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/5_2017_ukr/6.pdf.

25. Дідух С. М. Сценарії формування та реалізації інвестиційного потенціалу підприємств з виробництва продуктів харчування та напоїв. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 23. С. 39–44.

26. Донцов С. С. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства у вигляді аналізу надійності його цінних паперів. Фінансовий менеджмент. 2013. № 3. С. 78-84.

27. Жигір А. А. Розвиток інвестиційної діяльності підприємницьких структур. Економіка та держава. 2015. № 10. С. 53–57.

28. Зелінська О.М. Теоретичні засади визначення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств в умовах сучасних євроінтеграційних процесів. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018 URL: <http://globalnational.in.ua/archive/22-2018/12.pdf>.

29. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. К. : МАУП. 2014. 152 с.

30. Іщук О.С. Моделі інтегрального оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності промислових підприємств регіону. Регіональна економіка. 2018. № 2. С. 25–33.

31. Кабалюк А. І., Григорців М. В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств. Формування ринкових відносин в Україні. 2019. № 6. С. 40–42.

32. Керанчук Т. Л., Басюк Т. П. Управління інвестиційними проектами підприємства на основі ціннісно-орієнтованих підходів. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 9 . С. 137–143.

33. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання, 2015. 483 с.

34. Ковальчук С. В., Гвоздецька І. В. Комплексний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості машинобудування : монографія. Хмельницький :

ХНУ, 2021. 214 с.

35. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві / Г. В. Козаченко, О. М. Антіпов, О. М. Ляшенко, Г. І. Дібніс. К. : Лібра, 2022. 368 с.

36. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

37. Коренюк П. Концептуальні підходи та методи визначення інвестиційної привабливості національної економіки. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2018. Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2018_2_10.

38. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання. Ефективна економіка. 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132>.

39. Крайнік О. М. Розробка інвестиційного проекту на підприємстві. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 8. С. 12–15.

40. Крамаренко К. М. Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення. Причорноморські економічні студії. 2016. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_10_22.

41. Крамаренко К. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 4(21). С. 246–250.

42. Кривов'язюк І.В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. 2018. Вип. 31. С. 83-90.

43. Крилов Д. В. Методи управління інвестиційними проектами як складові організаційно-економічного механізму їх реалізації на промислових підприємствах. Формування ринкових відносин в Україні. 2015. № 7. С. 34–37.

44. Лейфура М. В. Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємництва в умовах тінізації економіки. Економіка. Фінанси. Право. 2022. № 4. С. 10–14.

45. Лендел О. М. Теоретико-методичні аспекти здійснення інвестиційної

діяльності в сучасних економічних умовах. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 18. С. 83–87.

46. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2019. 472 с.

47. Макарій Н. П. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств. Економіст. 2020. № 10. С. 52-57.

48. Мельник О. Г., Адамів М. Є. Гармонізація інформаційного та методичного забезпечення діагностики інвестиційної привабливості бізнес-структур в умовах європейської інтеграції. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 21. С. 5–11.

49. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій : затверджена наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23 лютого 1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>

50. Методичні рекомендації з розробки бізнес-планів інвестиційних проектів : затверджені наказом Державного агентства України з інвестицій та розвитку від 31.08.2010, № 73. URL: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-z-rozrobki-bizne-doc31334.html>

51. Новикова І. Вартісно-орієнтоване управління інвестиційною діяльністю підприємства : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04. Суми, 2013. 219 с.

52. Пилипенко О. І. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства: огляд методик. Міжнародний збірник наукових праць. 2021. Випуск 1. С. 2-7.

53. Пилипенко О.І. Методика аналізу інвестиційної привабливості підприємства: макро- і мікроекономічний аспекти. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. 2012. № 4(50). С. 120-127.

54. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

55. Полінчук К. І. Інституалізація ключових елементів інвестиційної політики в законодавстві України. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 23.

С. 160–164.

56. Польшаков В. І., Ткаленко Н. В. Інвестиційний менеджмент : навч. посібник. К. : Кондор, 2019. 172 с.

57. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 389. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-п>.

58. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>.

59. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-02>.

60. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07.2012 № 5080-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=5080-12>.

61. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

62. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10 лютого 1995 року № 51/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр#Text>

63. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 8 вересня 2011 року № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>

64. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.96 № 94/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>

65. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України від 16 липня 1999 року № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>

66. Про спеціальну економічну зону «Яворів» : Закон України від 15 січня 1999 року № 402-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-14#Text>

67. Семенов А. Г. Моделювання інвестиційної діяльності підприємств. Держава та регіони. Серія Економіка та підприємництво. 2016. № 6. С. 89–95.

68. Семчук Ж. В., Скриньковський Р. М. Система діагностики інвестиційної привабливості підприємства: теоретичні засади та методичні положення. Агросвіт. 2020. № 8. С. 12–17.

69. Ситник О. В. Економічна сутність інвестиційної привабливості підприємства та її характеристики. Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 23. С. 127–130.

70. Ситник О. В. Інтегральна оцінка інвестиційної привабливості підприємств машинобудування в місті Києві та Київській області. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 4. С. 75–77.

71. Ситник О. В. Основні завдання, функції та система принципів управління інвестиційною привабливістю підприємства. Економіка та держава. 2016. № 1. С. 90–92.

72. Ситник О. В. Теоретико-методичне забезпечення оцінки інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 1. С. 61–63.

73. Слободян Н. Г., Хабенко О. В. Напрями оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств України. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. №5. С. 35–39.

74. Соболева Г.Г. Сутність управління інвестиційною привабливістю підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. URL: http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/17_2018/62.pdf.

75. Стоянова-Коваль С. С. Стратегічне прогнозування розвитку інвестиційної привабливості підприємств харчової галузі. Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. 2020. № 3. С. 79–85.

76. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість як об'єкт діагностики. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». 2021. № 727. С. 381-386.

77. Управління інвестиціями на підприємстві : навчальний підручник. К. : Лібра, 2014. 372 с.

78. Федоренко В. Інвестиційний менеджмент. Київ : МАУП, 2018. 184 с.
79. Феєр О.В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств у ринкових умовах. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». 2020. № 851. С. 140–145.
80. Хархут Н. Роль економічного аналізу в інвестиційній діяльності підприємств. Економічний аналіз. 2020. № 9. С. 313-317.
81. Хобта В. М. Формування та підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання. Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. 2014. Випуск 36-1. С. 118-125.
82. Хорішко К. С. Реалізація стратегічних імперативів в управлінні розвитком інвестиційної привабливості підприємств. Економіка та держава. 2021. №11. С. 44–46.
83. Хорішко К. С. Удосконалення управлінського інструментарію в напрямі підвищення процесів ефективного формування інвестиційної привабливості господарських структур. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 21. С. 17–20.
84. Хорішко К. С. Фінансово-економічні перетворення системи управління розвитком інвестиційної привабливості підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 4. С. 22–24.
85. Шабатура Т. Формування інвестиційного потенціалу підприємства в контексті вирішення економічних конфліктів. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2016. № 1 (5). С. 235–241.
86. Шпортько Г. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. Ефективна економіка. 2014. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_71.
87. Щерба А. О. Інвестиційна активність промислових підприємств України. Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку : зб. наук. пр. К. : ІЕП НАНУ, 2015. С. 233–243.

ДОДАТКИ

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я»		за ЄДРПОУ	31.12.2020
Територія Житомирська обл.		за КОАТУУ	32857890
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ			8038200000
Вид економічної діяльності Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю		за КОПФГ	240
Середня кількість працівників		за КВЕД	08.11
Адреса, телефон Україна, 11257, Житомирська обл., Хорошівський р-н, село Симони, вул.Незалежності, будинок 3			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2020 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	170	149
первісна вартість	1001	214	214
накопичена амортизація	1002	44	65
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1983	1726
Основні засоби:	1010	5542	5726
первісна вартість	1011	7707	8213
знос	1012	2165	2487
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	698	912
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	8393	8513
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4748	6157
Виробничі запаси	1101	1599	2675
Незавершене виробництво	1102	1348	2381
Готова продукція	1103	31	
Товари	1104	1770	1101
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1921	2300
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130		
з бюджетом	1135		146
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3260	2960
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	210	3023
Готівка	1166	3	1
Рахунки в банках	1167	198	3022
Витрати майбутніх періодів	1170	107	106
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	358	488
Усього за розділом II	1195	10595	15180
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	18988	23693

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	250	250
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	170	149
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1945	4118
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	2365	4517
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510	921	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595	921	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	2451	4130
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	9192	11299
розрахунки з бюджетом	1620	510	223
у тому числі з податку на прибуток	1621	265	171
розрахунки зі страхування	1625	62	106
розрахунки з оплати праці	1630	219	239
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	3268	3179
Усього за розділом III	1695	15702	19176
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	18988	23693

			КОДИ
Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я»		Дата (рік, місяць, число)	31.12.2021
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	32857890
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8038200000
Вид економічної діяльності Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю		за КОПФГ	240
Середня кількість працівників		за КВЕД	08.11
Адреса, телефон Україна, 11257, Житомирська обл., Хорошівський р-н, село Симони, вул.Незалежності, будинок 3			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2021 року	Форма №1	Код за ДКУД	1801001
</			

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	250	250
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	149	127
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4118	5533
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	4517	5910
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	4130	9590
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	11299	11721
розрахунки з бюджетом	1620	223	331
у тому числі з податку на прибуток	1621	171	181
розрахунки зі страхування	1625	106	105
розрахунки з оплати праці	1630	239	310
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		27
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	3179	7121
Усього за розділом III	1695	19176	29205
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	23693	35115

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я»			31.12.2022
Територія Житомирська обл.		за ЄДРПОУ	32857890
Організаційно-правова форма господарювання ТОВ		за КОАТУУ	8038200000
Вид економічної діяльності Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю		за КОПФГ	240
Середня кількість працівників		за КВЕД	08.11
Адреса, телефон Україна, 11257, Житомирська обл., Хорошівський р-н, село Симони, вул.Незалежності, будинок 3			
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на 31 грудня 2022 року		Форма №1	Код за ДКУД 1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи :	1000	127	106
первісна вартість	1001	214	214
накопичена амортизація	1002	87	108
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3412	934
Основні засоби:	1010	6039	8026
первісна вартість	1011	9178	11980
знос	1012	3139	3954
Інвестиційна нерухомість	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи	1020		
первісна вартість	1021		
знос	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	1874	558
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Відстрочені аквізиційні витрати	1060		
Залишок коштів у централізованих страхових резервах	1065		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	11452	9624
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16927	18800
Виробничі запаси	1101	6299	7125
Незавершене виробництво	1102	7714	9885
Готова продукція	1103		
Товари	1104	2914	1790
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1621	843
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за видами авансів	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2033	1481
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	920	1684
Готівка	1166	1	2
Рахунки в банках	1167	919	1682
Витрати майбутніх періодів	1170	166	118
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі:	1180		
резервах довгострокових зобов'язань	1181		
резервах збитків або резервах належних витрат	1182		
резервах незароблених премій	1183		
інших страхових резервах	1184		
Інші оборотні активи	1190	1996	418
Усього за розділом II	1195	23663	23344
III. Необоротні активи отримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
БАЛАНС	1300	35115	32968

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	250	250
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал в дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	127	106
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5533	5898
Неоплачений капітал	1425		
Вилучиний капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495	5910	6254
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Страхові резерви	1530		
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язання	1531		
резерв збитків або резерв належних витрат	1532		
резерв незароблених премій	1533		
інші страхові резерви	1534		
Інвестиційні контракти	1535		
Призовий фонд	1540		
Резерв на виплату джек-поту	1545		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	9590	10460
Векселі видані	1605		
Поточна заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	11721	13121
розрахунки з бюджетом	1620	331	198
у тому числі з податку на прибуток	1621	181	68
розрахунки зі страхування	1625	105	99
розрахунки з оплати праці	1630	310	378
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640		
Поточна кредиторська заборгованість за із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660	27	
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	7121	2458
Усього за розділом III	1695	29205	26714
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
БАЛАНС	1900	35115	32968

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я»		31.12.2020	
		за ЄДРПОУ	32857890
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2020 рік			
		Форма №2	Код за ДКУД
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			1801003
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	75469	69279
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	56264	47350
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	19205	21929
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	6086	4832
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	9416	9622
Витрати на збут	2150	5317	4957
Інші операційні витрати	2180	7459	10874
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3099	1308
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		14
Інші доходи	2240	37	21
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	428	724
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2708	619
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	497	376
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2211	243
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2211	243
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	40717	29055
Витрати на оплату праці	2505	8991	6417
Відрахування на соціальні заходи	2510	1690	1287
Амортизація	2515	1987	1749
Інші операційні витрати	2520	23208	26437
Разом	2550	76593	64945
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я»		31.12.2021	
		за ЄДРПОУ	32857890
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2021 рік			
		Форма №2	Код за ДКУД
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			1801003
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	70826	75469
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	48113	56264
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	22713	19205
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	287	6086
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	9641	9416
Витрати на збут	2150	6967	5317
Інші операційні витрати	2180	3757	7459
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2635	3099
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	22	37
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	789	428
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1867	2708
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	452	497
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1415	2211
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1415	2211
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	34988	40717
Витрати на оплату праці	2505	10865	8991
Відрахування на соціальні заходи	2510	2214	1690
Амортизація	2515	1925	1987
Інші операційні витрати	2520	17700	23208
Разом	2550	67692	76593
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство ТОВ «Кам'яне сузір'я»		31.12.2022	
		за ЄДРПОУ	32857890
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
за 2022 рік			
	Форма №2	Код за ДКУД	1801003
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	34896	70826
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестрахування	2012		
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	23789	48113
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий:			
прибуток	2090	11107	22713
збиток	2095		
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		
Інші операційні доходи	2120	1167	287
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Адміністративні витрати	2130	6757	9641
Витрати на збут	2150	1473	6967
Інші операційні витрати	2180	3641	3757
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		
Витрати від первісного визначення біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	403	2635
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	42	22
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250	23	789
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	422	1867
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	57	452
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	365	1415
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	365	1415
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні затрати	2500	17457	34988
Витрати на оплату праці	2505	6880	10865
Відрахування на соціальні заходи	2510	1464	2214
Амортизація	2515	1958	1925
Інші операційні витрати	2520	12508	17700
Разом	2550	40267	67692
IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		